

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
PRIIT RIKAMĀE
της 9ης Δεκεμβρίου 2021¹

Υπόθεση C-184/20

**ΟΤ
κατά**

**Vyriausioji tarnybinės etikos komisija,
παρισταμένου του**

Fondas «Nevyriausybinijų organizacijų informacijos ir paramos centras»

[αίτηση του Vilniaus apygardos administracinis teismas
(περιφερειακού διοικητικού δικαστηρίου Βίλνιους, Λιθουανία)
για την έκδοση προδικαστικής απόφασης]

«Προδικαστική παραπομπή – Προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα – Οδηγία 95/46/ΕΚ – Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 – Εθνική νομοθεσία η οποία προβλέπει τη δημοσίευση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που περιέχονται σε δηλώσεις συμφερόντων – Διαφάνεια στη διαχείριση των δημόσιων πόρων – Πρόληψη των συγκρούσεων συμφερόντων και της διαφθοράς στον δημόσιο τομέα – Θεμελιώδη δικαιώματα στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα – Άρθρα 7 και 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Έννοια “ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα”»

1. Γνωστός για την επινόηση του πανοπτικού, αρχιτεκτονικού τύπου κτιρίου-φυλακής που σχεδιάστηκε ώστε να παρέχεται στον δεσμοφύλακα η δυνατότητα, ευρισκόμενος σε έναν κεντρικό πύργο, να παρατηρεί όλους τους κρατούμενους που είναι έγκλειστοι σε ατομικά κελιά γύρω από τον πύργο, χωρίς αυτοί να γνωρίζουν ότι τους παρατηρούν, ο Άγγλος φιλόσοφος Τζέρεμι Μπένθαμ είχε εκφράσει επίσης τις ανησυχίες του σχετικά με τη διαφάνεια στον δημόσιο βίο θεωρώντας ότι «το άγρυπνο μάτι των πολιτών είναι που κάνει τον πολιτικό άνδρα ενάρετο»². Ρήση σίγουρα προφητική, τουλάχιστον όσον αφορά τον προτεινόμενο μηχανισμό, αν κρίνουμε από τον μεγάλο αριθμό νομοθετημάτων εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα οποία επιβάλλουν σήμερα τη δημοσιοποίηση, τουλάχιστον εν μέρει, των δηλώσεων συμφερόντων και περιουσιακών στοιχείων όσων κατέχουν δημόσιες θέσεις ευθύνης.

2. Σκοπός όλων αυτών των νομοθετημάτων είναι η εξεύρεση της χρυσής τομής μεταξύ δημοσιότητας και προστασίας του ιδιωτικού βίου των υποκειμένων των δεδομένων. Η υπό κρίση υπόθεση αφορά ακριβώς το ζήτημα κατά πόσον επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα,

¹ Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

² «If it be true, according to the homely proverb, “that the eye of the master makes the ox fat”, it is no less so that the eye of the public makes the statesman virtuous.» *The Works of Jeremy Bentham*, τόμος 10, επιμέλεια John Bowring, William, Tait-Simpkin, Marshall, Εδιμβούργο-Λονδίνο, 1843.

συνιστάμενη στην ανάρτηση μέρους του περιεχομένου δηλώσεων συμφερόντων στην ιστοσελίδα της επιφορτισμένης με τη συλλογή και τον έλεγχο τους δημόσιας αρχής, συνάδει με το δίκαιο της Ένωσης. Το ενδιαφέρον της έγκειται επίσης στο ότι το Δικαστήριο καλείται να διευκρινίσει το περιεχόμενο της έννοιας των ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αποκαλούνται «ευαίσθητα δεδομένα».

I. Το νομικό πλαίσιο

A. Το δίκαιο της Ένωσης

3. Πέραν ορισμένων διατάξεων του πρωτογενούς δικαίου, ήτοι των άρθρων 7, 8 και του άρθρου 51, παράγραφος 2, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), κρίσιμα στο πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως είναι το άρθρο 3 και τα άρθρα 6 έως 8 της οδηγίας 95/46/ΕΚ³ καθώς και τα άρθρα 2, 5, 6 και 9 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679⁴.

B. Η νομοθεσία της Λιθουανίας

4. Ο Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymas Nr. VIII-371 (νόμος VIII-371 της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, περί συμβιβασμού δημοσίων και ιδιωτικών συμφερόντων στον δημόσιο τομέα), της 2ας Ιουλίου 1997 (Žin., 1997, αριθ. 67-1659), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης⁵ (στο εξής: νόμος περί συμβιβασμού των συμφερόντων), προέβλεπε στο άρθρο 1 ότι σκοπός του ήταν ο συμβιβασμός των ιδιωτικών συμφερόντων των απασχολούμενων στον δημόσιο τομέα με το δημόσιο συμφέρον της κοινωνίας, η διασφάλιση, κατά τη λήψη των αποφάσεων, της υπεροχής του δημόσιου συμφέροντος, η παροχή εγγυήσεων για την αμεροληψία των λαμβανόμενων αποφάσεων και η πρόληψη της εμφάνισης και ανάπτυξης φαινομένων διαφθοράς στον δημόσιο τομέα⁶.

³ Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ 1995, L 281, σ. 31).

⁴ Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ 2016, L 119, σ. 1, στο εξής: ΓΚΠΔ).

⁵ Τροποποιημένο κείμενο του νόμου αυτού τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2020, αλλά, κατά το αιτούν δικαστήριο, οι κρίσιμες για την υπόθεση της κύριας δίκης διατάξεις παρέμειναν κατ' ουσίαν αμετάβλητες, με εξαίρεση τον κατάλογο των κατηγοριών των υπόχρεων σε υποβολής δηλώσεως προσώπων στον οποίο δεν περιλαμβάνεται πλέον η θέση του προσφεύγοντος της κύριας δίκης.

⁶ Κατά τις παρατηρήσεις της Λιθουανικής Κυβερνήσεως, η ρητή αναφορά στην πρόληψη καταστάσεων «σύγκρουσεως συμφερόντων» περιλήφθηκε μεν στο τροποποιημένο κείμενο του νόμου, αλλά αποτελεί απλώς εκ των υστέρων διασαφήνιση ενός αδιαμφισβήτητου νομοθετικού σκοπού. Ήδη πριν από την τροποποίηση του, ο συγκεκριμένος νόμος επέβαλε σε όσους ενέπιπταν στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής του να αποφεύγουν οποιαδήποτε «σύγκρουση συμφερόντων», σύμφωνα με τον τρόπο και με τη χρήση των μέσων που προβλέπει ο νόμος, και να συμπεριφέρονται κατά τρόπον ώστε να μη δημιουργούνται υπόνοιες για την ύπαρξη τέτοιας σύγκρουσεως (άρθρο 3), να αναφέρουν τους οικείους ή άλλα γνωστά στον δηλούντα πρόσωπα ή δεδομένα τα οποία θα μπορούσαν να προκαλέσουν «σύγκρουση συμφερόντων» (άρθρο 6, σημείο 7), η δε αρμόδια για την τήρηση του εν λόγω νόμου δημόσια αρχή ήταν ήδη γνωστή ως Ανώτατη Επιτροπή για την «πρόληψη των συγκρούσεων συμφερόντων» στον δημόσιο τομέα.

5. Το άρθρο 6 του εν λόγω νόμου, το οποίο επιγράφεται «Περιεχόμενο της δήλωσης», προέβλεπε τα εξής:

«1. Ο δηλών αναφέρει στη δήλωσή του τα ακόλουθα πληροφοριακά στοιχεία που αφορούν τον ίδιο και τον/την σύζυγό του ή το πρόσωπο με το οποίο είτε έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης είτε συμβιώνει σε ελεύθερη ένωση:

- 1) το όνομα, το επώνυμο, τον προσωπικό αριθμό ταυτότητας, τον αριθμό μητρώου κοινωνικής ασφάλισως, τον/τους εργοδότη (-ες) και τα καθήκοντά του·
- 2) τα νομικά πρόσωπα στα οποία ο δηλών ή ο/η σύζυγός του ή το πρόσωπο με το οποίο είτε έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης είτε συμβιώνει σε ελεύθερη ένωση έχει την ιδιότητα του εταίρου ή του μετόχου·
- 3) τυχόν ασκούμενη ανεξάρτητη οικονομική δραστηριότητα, όπως ορίζεται στον νόμο περί φορολογίας εισοδήματος της Δημοκρατίας της Λιθουανίας·
- 4) συμμετοχές σε εταιρίες, ιδρύματα, ενώσεις ή ταμεία και τα καθήκοντά τους σε αυτά, με εξαίρεση την ένταξη σε πολιτικά κόμματα και συνδικαλιστικές οργανώσεις·
- 5) δώρα (πλην των προσφερόμενων από συγγενείς) που ελήφθησαν κατά τη διάρκεια των τελευταίων δώδεκα ημερολογιακών μηνών εφόσον η αξία τους υπερβαίνει τα 150 ευρώ·
- 6) πληροφορίες για τις συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια των τελευταίων δώδεκα ημερολογιακών μηνών και για άλλες τρέχουσες συναλλαγές, εφόσον η αξία της συναλλαγής υπερβαίνει τα 3 000 ευρώ·
- 7) οικείους ή άλλα γνωστά στον δηλούντα πρόσωπα ή στοιχεία λόγω των οποίων ενδέχεται να προκύψει σύγκρουση συμφερόντων.

2. Ο δηλών δύναται να παραλείψει τα δεδομένα σχετικά με τον/την σύζυγό του ή το πρόσωπο με το οποίο είτε έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης είτε συμβιώνει σε ελεύθερη ένωση, εφόσον ζουν χωριστά, δεν αποτελούν κοινό νοικοκυριό και δεν έχει, ως εκ τούτου, στη διάθεσή του τα δεδομένα αυτά.»

6. Το άρθρο 10 του νόμου περί συμβιβασμού των συμφερόντων, το οποίο επιγράφεται «Δημοσιότητα δεδομένων σχετικών με ιδιωτικά συμφέροντα», όριζε τα εξής:

«1. Καθίστανται δημόσια και δημοσιεύονται στον ιστότοπο της Ανώτατης Επιτροπής, σύμφωνα με τον τρόπο που αυτή ορίζει, τα δεδομένα που περιλαμβάνονται στις δηλώσεις των αιρετών και των προσώπων που κατέχουν πολιτικές θέσεις, των δημοσίων υπαλλήλων και εργαζομένων του Δημοσίου, των δικαστικών λειτουργών, των διευθυντών και υποδιευθυντών οργανισμών του Δημοσίου ή των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των μόνιμων και μετακλητών υπαλλήλων με σχέση (προσωπικής) πολιτικής εμπιστοσύνης, των δημοσίων υπαλλήλων που ασκούν καθήκοντα διευθυντών και αναπληρωτών διευθυντών υποτμημάτων φορέων ή οργανισμών, των διευθυντών και υποδιευθυντών δημοσίων επιχειρήσεων και δημοσιονομικών αρχών του κράτους ή οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των διευθυντών και υποδιευθυντών ενώσεων ή δημόσιων οργανισμών που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό ή από πόρους του Δημοσίου ή των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των υπαλλήλων της Τράπεζας της Λιθουανίας με καθήκοντα που άπτονται της δημόσιας διοίκησης (αρμοδίων για την εποπτεία των

χρηματοπιστωτικών αγορών, την εξωδικαστική επίλυση διαφορών μεταξύ καταναλωτών και φορέων των χρηματοπιστωτικών αγορών και για άλλα καθήκοντα δημόσιας διοικήσεως), των μελών εποπτικών ή διοικητικών συμβουλίων και των διευθυντών και αναπληρωτών διευθυντών ανωνύμων εταιριών ή εταιριών περιορισμένης ευθύνης στις οποίες το Δημόσιο ή οργανισμός τοπικής αυτοδιοικήσεως κατέχει μετοχές που του απονέμουν πλέον του ημίσεος των δικαιωμάτων ψήφου στη γενική συνέλευση των μετόχων ή εταίρων, των μελών διοικητικού συμβουλίου δημοσίων επιχειρήσεων που ανήκουν στο Δημόσιο ή σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοικήσεως, των προέδρων και αντιπροέδρων πολιτικών κομμάτων, των άμισθων συμβούλων, των βοηθών και των συμβούλων αιρετών και προσώπων που κατέχουν πολιτικές θέσεις, των εμπειρογνομόνων που είναι διαπιστευμένοι από επιτροπές του Κοινοβουλίου της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, των μελών υπουργικών επιτροπών, των μελών του Συμβουλίου υποχρεωτικής ασφάλισης υγείας, των άμισθων μελών του Συμβουλίου υποχρεωτικής ασφάλισης υγείας, των μελών του Εθνικού Συμβουλίου Υγείας, των ιατρών, οδοντιάτρων και φαρμακοποιών που εργάζονται σε δημοσιονομικές ή άλλες δημόσιες αρχές του κράτους ή οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, σε δημόσιες επιχειρήσεις που ανήκουν στο κράτος ή σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ή σε επιχειρήσεις στις οποίες το κράτος ή οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης κατέχουν μετοχές που εκπροσωπούν πλέον του ημίσεος των δικαιωμάτων ψήφου στη γενική συνέλευση των μετόχων ή εταίρων, των κατόχων άδειας νοσηλευτικού ιδρύματος ή φαρμακείου, καθώς και των μελών επιτροπών για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων, των προσώπων στα οποία ο επικεφαλής αναθέτουσας αρχής έχει αναθέσει τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων σύμφωνα με την απλοποιημένη διαδικασία και των εμπειρογνομόνων που εμπλέκονται σε διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων [πλην των δεδομένων που περιλαμβάνονται στις δηλώσεις προσώπων των οποίων τα δεδομένα είναι διαβαθμισμένα βάσει του νόμου ή/και που δραστηριοποιούνται στη συλλογή πληροφοριών, στην αντικατασκοπεία ή στη συλλογή πληροφοριών σε ποινικές υποθέσεις]. Σε περίπτωση που πρόσωπο του οποίου τα δεδομένα είναι δημόσια παύσει να είναι υπόχρεος σε δήλωση, η Ανώτατη Επιτροπή, κατόπιν αιτήσεως του υποκειμένου των δεδομένων, αποσύρει τη δήλωση από τον ιστότοπό της.

2. Δεν επιτρέπεται η δημοσιοποίηση των ακόλουθων δεδομένων που περιλαμβάνονται στη δήλωση: ο προσωπικός αριθμός ταυτότητας, ο αριθμός μητρώου κοινωνικής ασφάλισης, οι ειδικές κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα καθώς και τα λοιπά πληροφοριακά στοιχεία των οποίων η γνωστοποίηση απαγορεύεται από τον νόμο. Επιπλέον, δεν δημοσιεύονται τα δεδομένα του αντισυμβαλλομένου σε συναλλαγή, όταν πρόκειται για φυσικό πρόσωπο.»

II. Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

7. Η Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (Ανώτατη Επιτροπή για την πρόληψη των συγκρούσεων συμφερόντων στον δημόσιο τομέα, στο εξής: Ανώτατη Επιτροπή) είναι δημόσια αρχή επιφορτισμένη με την εφαρμογή του νόμου περί συμβιβασμού των συμφερόντων και, ειδικότερα, με τη συλλογή των δηλώσεων συμφερόντων και τον έλεγχό τους.

8. Ο ΟΤ κατέχει τη θέση του διευθυντή στον QR, λιθουανικό δημόσιο οργανισμό που δραστηριοποιείται στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος.

9. Με απόφαση της 7ης Φεβρουαρίου 2018, η Ανώτατη Επιτροπή έκρινε ότι ο ΟΤ παρέβη το άρθρο 3, παράγραφος 2, καθώς και το άρθρο 4, παράγραφος 1, του νόμου περί συμβιβασμού των συμφερόντων, λόγω παραλείψεως υποβολής ενώπιόν της δήλωσης ιδιωτικών συμφερόντων όπως ο νόμος αυτός απαιτεί.

10. Στις 6 Μαρτίου 2018 ο ΟΤ άσκησε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου προσφυγή ακυρώσεως κατά της αποφάσεως αυτής. Ο ΟΤ υποστηρίζει, αφενός, ότι δεν συγκαταλέγεται στα πρόσωπα που υπόκεινται κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, του νόμου περί συμβιβασμού των συμφερόντων στην υποχρέωση υποβολής δηλώσεως ιδιωτικών συμφερόντων και, αφετέρου, ότι η δημοσίευση του περιεχομένου της δηλώσεως του στην ιστοσελίδα της Ανώτατης Επιτροπής προσβάλλει το δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής τόσο του ίδιου όσο και των λοιπών προσώπων τα οποία αυτός υποχρεούται, κατά περίπτωση, να αναφέρει στη δήλωσή του.

11. Η Ανώτατη Επιτροπή υποστηρίζει ότι ο ΟΤ όφειλε να υποβάλει δήλωση ιδιωτικών συμφερόντων ως έχων διευθυντικές αρμοδιότητες εντός του QP, δημοσίου οργανισμού που χρηματοδοτείται από διαρθρωτικά ταμεία της Ένωσης και από τον Λιθουανικό κρατικό προϋπολογισμό. Η Ανώτατη Επιτροπή αναγνωρίζει ότι, ναι μεν η δημοσίευση μιας τέτοιας δηλώσεως ενδέχεται να συνιστά επέμβαση στην ιδιωτική ζωή του υποκειμένου των δεδομένων και του/της συζύγου του, πλην όμως η δημοσίευση αυτή προβλέπεται από τον νόμο περί συμβιβασμού των συμφερόντων.

12. Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που περιλαμβάνονται σε δήλωση ιδιωτικών συμφερόντων, βάσει του άρθρου 6, παράγραφος 1, του νόμου περί συμβιβασμού των συμφερόντων, συνιστούν ουσιώδες μέρος της ιδιωτικής ζωής του δηλούντος και των λοιπών οικείων του και ότι η δημοσιοποίησή τους, καθόσον πρόκειται για δεδομένα ιδιαίτερος ευαίσθητα, όπως η οικογενειακή κατάσταση ή ο γενετήσιος προσανατολισμός, ενδέχεται να έχει επιπτώσεις στη ζωή των προσώπων αυτών. Οι εξαιρέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 10 του νόμου δεν αρκούν για τη διασφάλιση της προστασίας των εν λόγω δεδομένων. Περαιτέρω, η δημοσίευση στο διαδίκτυο δεδομένων σχετικών με περιστάσεις που ενδέχεται να επηρεάσουν αποφάσεις κατά την εκτέλεση δημοσίων καθηκόντων δεν αποτελεί αναγκαίο μέτρο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου από τον εν λόγω νόμο σκοπού, ήτοι της εφαρμογής της αρχής της διαφάνειας στον δημόσιο τομέα. Η κοινοποίηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μέσω της επίμαχης δηλώσεως προς την Ανώτατη Επιτροπή καθώς και οι ελεγκτικές αρμοδιότητες που ανατίθενται στα όργανα του άρθρου 22 του ίδιου νόμου αποτελούν επαρκή μέτρα για την επίτευξη του σκοπού αυτού.

13. Το Vilniaus apygardos administracinis teismas (περιφερειακό διοικητικό δικαστήριο Βίλνιους, Λιθουανία), έχοντας αμφιβολίες ως προς το εάν το προβλεπόμενο από τον νόμο περί συμβιβασμού των συμφερόντων καθεστώς συνάδει προς τις διατάξεις του ΓΚΠΔ, αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1. Έχει η προϋπόθεση που θεσπίζεται στο άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του [ΓΚΠΔ], σύμφωνα με την οποία η επεξεργασία [δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα] πρέπει να είναι απαραίτητη για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας, σε συνδυασμό με τις προϋποθέσεις που θεσπίζονται στο άρθρο 6, παράγραφος 3, του [ΓΚΠΔ], συμπεριλαμβανομένης της προϋπόθεσης το δίκαιο του κράτους μέλους να ανταποκρίνεται σε σκοπό δημόσιου συμφέροντος και να είναι ανάλογο προς τον επιδιωκόμενο νόμιμο σκοπό, και σε συνδυασμό, επιπλέον, με τα άρθρα 7 και 8 του [Χάρτη], την έννοια ότι η εθνική νομοθεσία απαγορεύεται να προβλέπει τη δημοσιοποίηση δηλώσεων ιδιωτικών συμφερόντων και την ανάρτησή τους στην ιστοσελίδα του υπευθύνου επεξεργασίας, ήτοι της [Ανώτατης Επιτροπής], με τρόπο που παρέχει πρόσβαση στα δεδομένα αυτά σε οποιονδήποτε έχει πρόσβαση στο Διαδίκτυο;

2. Λαμβανομένων υπόψη των προϋποθέσεων που θεσπίζονται στο άρθρο 9, παράγραφος 2, του [ΓΚΠΔ], συμπεριλαμβανομένης της προϋπόθεσης [του στοιχείου ζ' της διατάξεως αυτής], ήτοι ότι η επεξεργασία [δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα] πρέπει να είναι απαραίτητη για λόγους ουσιαστικού δημόσιου συμφέροντος, βάσει του δικαίου της Ένωσης ή κράτους μέλους, το οποίο είναι ανάλογο προς τον επιδιωκόμενο στόχο, σέβεται την ουσία του δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων και προβλέπει κατάλληλα και συγκεκριμένα μέτρα για τη διασφάλιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των συμφερόντων του υποκειμένου των δεδομένων, σε συνδυασμό, επιπλέον, με τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη, έχει η απαγόρευση επεξεργασίας ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η οποία θεσπίζεται στο άρθρο 9, παράγραφος 1, του [ΓΚΠΔ], την έννοια ότι η εθνική νομοθεσία δεν επιτρέπεται να προβλέπει τη δημοσιοποίηση δεδομένων που αφορούν δηλώσεις ιδιωτικών συμφερόντων από τις οποίες μπορούν να αποκαλυφθούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, συμπεριλαμβανομένων δεδομένων τα οποία καθιστούν εφικτό τον προσδιορισμό των πολιτικών φρονημάτων, τη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, τον γενετήσιο προσανατολισμό και άλλες προσωπικές πληροφορίες ορισμένου ατόμου, καθώς και την ανάρτησή τους στην ιστοσελίδα του υπευθύνου επεξεργασίας, της [Ανώτατης Επιτροπής]), με τρόπο που παρέχει πρόσβαση στα δεδομένα αυτά σε οποιονδήποτε έχει πρόσβαση στο Διαδίκτυο;»

III. Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

14. Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 101 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, το Δικαστήριο απηύθυνε αίτηση παροχής διευκρινίσεων στο αιτούν δικαστήριο, το οποίο απάντησε με επιστολή η οποία πρωτοκολλήθηκε στις 12 Μαΐου 2021. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, καθώς και η Λιθουανική, η Ιταλική και η Φινλανδική Κυβέρνηση κατέθεσαν γραπτές παρατηρήσεις. Η Λιθουανική Κυβέρνηση απάντησε στις γραπτές ερωτήσεις του Δικαστηρίου με υπόμνημα που κατέθεσε στις 30 Ιουλίου 2021.

IV. Ανάλυση

A. Επί του παραδεκτού

15. Τόσο από το γράμμα όσο και από την οικονομία του άρθρου 267 ΣΛΕΕ προκύπτει ότι η διαδικασία προδικαστικής παραπομπής προϋποθέτει ότι εκκρεμεί πράγματι διαφορά ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, στο πλαίσιο της οποίας αυτά καλούνται να εκδώσουν απόφαση που θα λαμβάνει υπόψη την εκδοθείσα από το Δικαστήριο προδικαστική απόφαση. Συνεπώς, το Δικαστήριο δύναται να ελέγχει αυτεπαγγέλτως κατά πόσον η διαφορά της κύριας δίκης παραμένει εκκρεμής⁷.

16. Απαντώντας σε ερώτηση του Δικαστηρίου σχετικά με την φαινομενική εξαίρεση του προσφεύγοντος της κύριας δίκης από το υποκειμενικό πεδίο εφαρμογής του νόμου περί συμβιβασμού των συμφερόντων, όπως τροποποιήθηκε την 1η Ιανουαρίου 2020, το αιτούν δικαστήριο επισήμανε ότι η απάντηση του Δικαστηρίου είναι απαραίτητη για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης υπό το πρίσμα της εθνικής νομοθετικής ρύθμισης που ίσχυε κατά τον

⁷ Βλ. απόφαση της 13ης Σεπτεμβρίου 2016, Rendón Marín (C-165/14, EU:C:2016:675, σκέψη 24).

χρόνο εκδόσεως της επίμαχης αποφάσεως της Ανώτατης Επιτροπής. Προσέθεσε δε ότι ο προσφεύγων ενδέχεται να εξακολουθεί να εμπίπτει στο υποκειμενικό πεδίο εφαρμογής του εν λόγω νόμου, όπως ισχύει σήμερα.

17. Το αιτούν δικαστήριο διευκρίνισε, επίσης κατόπιν ερωτήματος του Δικαστηρίου, ότι η απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου της Λιθουανίας της 20ής Σεπτεμβρίου 2018, με την οποία κηρύχθηκε απαράδεκτη η αίτησή του περί εκτιμήσεως της συνταγματικότητας του άρθρου 10 του νόμου περί συμβιβασμού των συμφερόντων λόγω μη εφαρμογής της συγκεκριμένης διατάξεως στη διαφορά της κύριας δίκης, δεν ασκεί επιρροή στην εξέλιξη της προδικαστικής διαδικασίας. Το αιτούν δικαστήριο ανέφερε ότι, μολονότι το προς επίλυση ζήτημα είναι, όπως επισήμανε το Συνταγματικό Δικαστήριο, η ενδεχόμενη παράβαση του άρθρου 3, παράγραφος 2, και του άρθρου 4, παράγραφος 1, του ως άνω νόμου λόγω μη συμμορφώσεως του προσφεύγοντος της κύριας δίκης με την υποχρέωσή του να υποβάλει δήλωση συμφερόντων, ο έλεγχος νομιμότητας της προσβαλλομένης αποφάσεως προϋποθέτει τη συνεκτίμηση των συνεπειών της υποβολής της δηλώσεως, οι οποίες απορρέουν από την εφαρμογή του άρθρου 10 του εν λόγω νόμου, ήτοι της δημοσιοποιήσεως στον ιστότοπο της Ανώτατης Επιτροπής ορισμένων δεδομένων που περιέχονται στη δήλωση.

18. Λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η διαφορά της κύριας δίκης εξακολουθεί να εκκρεμεί ενώπιόν του και ότι η απάντηση του Δικαστηρίου στα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα εξακολουθεί να είναι χρήσιμη για την επίλυση της επίμαχης διαφοράς. Υπενθυμίζεται, εξάλλου, ότι δεν απόκειται στο Δικαστήριο να αποφαινεται, στο πλαίσιο προδικαστικής παραπομπής, επί της ερμηνείας των διατάξεων του εθνικού δικαίου⁸ και ότι για τα σχετικά με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ερωτήματα που υποβάλλονται από το εθνικό δικαστήριο εντός του νομικού και πραγματικού πλαισίου το οποίο έχει προσδιορίσει με δική του ευθύνη ισχύει το τεκμήριο ότι είναι λυσιτελή. Εν προκειμένω, ουδόλως προκύπτει προδήλως ότι η ζητούμενη ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης δεν έχει καμία σχέση με το υποστατό ή με το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης ούτε ότι τα προδικαστικά ερωτήματα που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο έχουν υποθετικό χαρακτήρα⁹.

19. Συναφώς, θεωρώ αβάσιμο τον ισχυρισμό της Λιθουανικής Κυβερνήσεως περί «θεωρητικού» χαρακτήρα του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος, με την αιτιολογία ότι δεν είναι αδύνατο να προσδιοριστούν τα ευαίσθητα δεδομένα τα οποία αφορά η δημοσίευση, καθόσον ουδέποτε υποβλήθηκε δήλωση συμφερόντων από τον προσφεύγοντα της κύριας δίκης. Παρατηρώ ότι το εθνικό κανονιστικό πλαίσιο που παραθέτει το αιτούν δικαστήριο καθιστά δυνατόν τον προσδιορισμό της φύσεως των δεδομένων που πρέπει να περιλαμβάνονται στη δήλωση αυτή και τον προσδιορισμό, με σχετική ακρίβεια, εκείνων που δεν αναρτώνται στον ιστότοπο της Ανώτατης Επιτροπής. Φρονώ ότι το Δικαστήριο έχει στη διάθεσή του όλα τα αναγκαία πραγματικά και νομικά στοιχεία προκειμένου να δοθεί χρήσιμη απάντηση για την επίλυση της ένδικης διαφοράς.

⁸ Βλ. απόφαση της 19ης Ιουνίου 2018, Gnandi (C-181/16, EU:C:2018:465, σκέψη 34).

⁹ Βλ. απόφαση της 3ης Ιουνίου 2021, Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca - MIUR κ.λπ. (Πανεπιστημιακοί ερευνητές) (C-326/19, EU:C:2021:438, σκέψεις 36 και 38).

B. Το νομικό πλαίσιο της ανάλυσης

20. Από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει ότι το αιτούν δικαστήριο θεωρεί προδήλως δεδομένο ότι η επίμαχη εθνική ρύθμιση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ, τόσο *ratione materiae* όσο και *ratione temporis*, άποψη η οποία κατά τη γνώμη μου δικαιολογεί ορισμένες παρατηρήσεις.

1. Επί της εφαρμογής *ratione materiae* του ΓΚΠΔ

21. Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ, ο κανονισμός αυτός εφαρμόζεται στην, εν όλω ή εν μέρει, αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και στη μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία τέτοιων δεδομένων τα οποία περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε σύστημα αρχειοθέτησης, ήτοι το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του είναι πανομοιότυπο με εκείνο της οδηγίας 95/46, η οποία καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από τον εν λόγω κανονισμό.

22. Επιβάλλεται εκ προοιμίου η διαπίστωση ότι τα δεδομένα της δηλώσεως συμφερόντων που είναι δημοσιευτά στην ιστοσελίδα της Ανώτατης Επιτροπής, ήτοι, μεταξύ άλλων, τα ονόματα ορισμένων φυσικών προσώπων, συνιστούν «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα» κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ ή του άρθρου 2, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46, καθόσον πρόκειται για «πληροφορί[ες] που αφορ[ούν] ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο», το γεγονός δε ότι ορισμένο πληροφοριακό στοιχείο εντάσσεται, όπως εν προκειμένω, στο πλαίσιο επαγγελματικής δραστηριότητας δεν δύναται να αναιρέσει τον χαρακτηρισμό του ως «δεδομένου προσωπικού χαρακτήρα»¹⁰. Επομένως, τόσο η συλλογή τους από τον εν λόγω δημόσιο φορέα όσο και η διάδοσή τους υπό τη μορφή αναρτήσεως στον προαναφερθέντα ιστότοπο πρέπει να θεωρείται ως «επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, του κανονισμού ή του άρθρου 2, στοιχείο β', της οδηγίας¹¹.

23. Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, ναι μεν ο ΓΚΠΔ, λαμβανομένου υπόψη του ευρύτατου ορισμού του πεδίου εφαρμογής του, συνιστά κατά κάποιο τρόπο το κοινό δίκαιο της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εντός της Ένωσης, πλην όμως έχουν θεσπιστεί και άλλοι κανόνες τομεακού χαρακτήρα οι οποίοι τον εξειδικεύουν και τον συμπληρώνουν και ως εκ τούτου συνιστούν *lex specialis*. Τούτο ισχύει για την οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της απόφασης-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου¹².

24. Συναφώς, το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του ΓΚΠΔ προβλέπει ότι ο ΓΚΠΔ δεν εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται «από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, της διερεύνησης, της ανίχνευσης ή της δίωξης

¹⁰ Πρβλ. αποφάσεις της 27ης Σεπτεμβρίου 2017, *Ruškár* (C-73/16, EU:C:2017:725, σκέψη 33), και της 14ης Φεβρουαρίου 2019, *Buivids* (C-345/17, EU:C:2019:122, σκέψη 46).

¹¹ Πρβλ. αποφάσεις της 27ης Σεπτεμβρίου 2017, *Ruškár* (C-73/16, EU:C:2017:725, σκέψεις 33 και 34), και της 14ης Φεβρουαρίου 2019, *Buivids* (C-345/17, EU:C:2019:122, σκέψη 37), με την παρατήρηση ότι ο αυτοματοποιημένος ή μη χαρακτήρας της επεξεργασίας είναι αδιάφορος όσον αφορά τον νομοθετικό της χαρακτήρισμό.

¹² ΕΕ 2016, L 119, σ. 89. Επισημαίνεται ότι η απόφαση-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2008, για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τυγχάνουν επεξεργασίας στο πλαίσιο της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις (ΕΕ 2008, L 350, σ. 60), εξαιρούσε από το πεδίο εφαρμογής της, σύμφωνα με τις αιτιολογικές της σκέψεις 7 και 9, οτιδήποτε δεν αφορούσε ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ κρατών μελών.

ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας και πρόληψης έναντι κινδύνων που απειλούν τη δημόσια ασφάλεια». Η εξαίρεση αυτή από τη δυνατότητα εφαρμογής του ΓΚΠΔ πρέπει, όπως και οι λοιπές εξαιρέσεις που προβλέπει το άρθρο 2, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού, να ερμηνεύεται στενά. Όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 19 του κανονισμού, η συγκεκριμένη εξαίρεση δικαιολογείται από το γεγονός ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα η οποία πραγματοποιείται για τους ως άνω σκοπούς και από τις αρμόδιες αρχές διέπεται από ειδικότερη νομική πράξη της Ένωσης, ήτοι από την οδηγία 2016/680¹³.

25. Η οδηγία αυτή, η οποία θεσπίστηκε την ίδια ημέρα με τον ΓΚΠΔ, περιλαμβάνει, στο άρθρο 3, παράγραφος 7, τον ορισμό του όρου «αρμόδια αρχή», ο οποίος πρέπει κατ' αναλογία να ισχύσει και στο πλαίσιο του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του ΓΚΠΔ. Επ' αυτού το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι από την αιτιολογική σκέψη 10 της οδηγίας 2016/680 προκύπτει ότι η έννοια της «αρμόδιας αρχής» πρέπει να ερμηνεύεται σε συσχετισμό με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα *στους τομείς της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις και της αστυνομικής συνεργασίας*, συνεκτιμωμένων των διευθετήσεων που ενδέχεται να απαιτηθούν συναφώς λόγω της ιδιαίτερης φύσης των τομέων αυτών¹⁴. Επιπλέον, η αιτιολογική σκέψη 11 της οδηγίας 2016/680 διευκρινίζει ότι ο ΓΚΠΔ εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται μεν από «αρμόδια αρχή», κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 7, της εν λόγω οδηγίας, αλλά για σκοπούς διαφορετικούς από τους προβλεπόμενους σε αυτή¹⁵.

26. Στην υπόθεση της κύριας δίκης και σύμφωνα με τα στοιχεία που παρείχαν το αιτούν δικαστήριο και η Λιθουανική Κυβέρνηση, η επίμαχη εθνική ρύθμιση αποσκοπεί στον συμβιβασμό των ιδιωτικών συμφερόντων των προσώπων που εργάζονται στη δημόσια διοίκηση και των συμφερόντων της κοινωνίας, στη διασφάλιση της υπεροχής του δημοσίου συμφέροντος κατά τη λήψη των αποφάσεων, στην παροχή εγγυήσεων για την αμεροληψία τους και στην «αποτροπή της δημιουργίας και αναπτύξεως φαινομένων διαφθοράς στη δημόσια διοίκηση». Διαφθορά μπορεί, μεταξύ άλλων, να συνιστά και η συμπεριφορά προσώπου επιφορτισμένου με καθήκοντα δημόσιας διοίκησης το οποίο ζητεί ή αποδέχεται ορισμένο πλεονέκτημα προκειμένου να τελέσει ή να απόσχει από την τέλεση μιας πράξεως στο πλαίσιο των καθηκόντων του¹⁶, συμπεριφορά δυνάμενη να στοιχειοθετήσει «ποινικό αδίκημα» κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του ΓΚΠΔ.

27. Η Ανώτατη Επιτροπή, στο πλαίσιο της γενικότερης αποστολής της, που συνίσταται στη διασφάλιση της ορθής εφαρμογής του νόμου περί συμβιβασμού των συμφερόντων, προβαίνει στη συλλογή δηλώσεων συμφερόντων των προσώπων που εργάζονται στον δημόσιο τομέα και στη δημοσίευση στον ιστότοπό της ορισμένων από τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις δηλώσεις αυτές. Από το άρθρο 22 του νόμου περί συμβιβασμού των συμφερόντων συνάγεται ότι, όταν υπάρχουν τεκμηριωμένες πληροφορίες ότι ένα πρόσωπο δεν τηρεί τις εκ του νόμου υποχρεώσεις του, η Ανώτατη Επιτροπή έχει την εξουσία να ζητεί τη διενέργεια έρευνας για τη συμπεριφορά του, να διορθώνει τα πορίσματα της έρευνας, να διεξάγει η ίδια έρευνα και να εκδίδει απόφαση. Ελλείψει σχετικής διευκρίνισης στη δικογραφία που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο, δεν προκύπτει σαφώς η ακριβής φύση των αποφάσεων που εκδίδει η Ανώτατη Επιτροπή, η υπόθεση δε της κύριας δίκης καταδεικνύει, τουλάχιστον, τη δυνατότητα του εν λόγω

¹³ Πρβλ. απόφαση της 22ας Ιουνίου 2021, Latvijas Republikas Saeima (Βαθμοί ποινής) (C-439/19, EU:C:2021:504, σκέψεις 62 και 69).

¹⁴ Φρονώ ότι η ανάλυση αυτή επιβεβαιώνεται και από το γράμμα της αιτιολογικής σκέψεως 7 της οδηγίας 2016/680.

¹⁵ Βλ. απόφαση της 22ας Ιουνίου 2021, Latvijas Republikas Saeima (Βαθμοί ποινής) (C-439/19, EU:C:2021:504, σκέψεις 69 και 70).

¹⁶ Το άρθρο 3 του νόμου περί συμβιβασμού των συμφερόντων προβλέπει ότι, προκειμένου να διασφαλιστεί η υπεροχή του δημοσίου συμφέροντος, όσοι εργάζονται στη δημόσια διοίκηση δεν πρέπει να χρησιμοποιούν τα καθήκοντά τους για προσωπικό όφελος.

φορέα να διαπιστώνει τη μη σύννομη παράλειψη υποβολής δηλώσεως συμφερόντων, η οποία κατ' ανάγκη συνεπάγεται υποχρέωση αποκατάστασης της παράλειψης εκ μέρους του υπόχρεου προς δήλωση.

28. Λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων αυτών, τα οποία καταδεικνύουν τον αμιγώς εθνικό χαρακτήρα του νομοθετικού πλαισίου και την εσωτερική διάσταση της επεξεργασίας που διενεργεί η Ανώτατη Επιτροπή με ουσιώδη σκοπό να αποτρέπει τους απασχολούμενους στον δημόσιο τομέα της Λιθουανίας από οποιαδήποτε παράνομη συμπεριφορά στο πλαίσιο της ασκήσεως των καθηκόντων τους, δεν προκύπτει ότι μπορεί το συγκεκριμένο όργανο να θεωρηθεί «αρμόδια αρχή», κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 7, της οδηγίας 2016/680 και να εμπίπτουν, ως εκ τούτου, οι δραστηριότητές του στην εξαίρεση του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του ΓΚΠΔ. Κατά συνέπεια, η δημοσίευση από την Ανώτατη Επιτροπή, στον ιστότοπό της, δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που περιλαμβάνονται σε δηλώσεις συμφερόντων προσώπων που εργάζονται στον δημόσιο τομέα εμπίπτει όντως στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ.

29. Όπως θα διευκρινιστεί στη συνέχεια, μια χρήσιμη απάντηση του Δικαστηρίου στα προδικαστικά ερωτήματα προϋποθέτει ότι αυτή αφορά τόσο τον ΓΚΠΔ όσο και την οδηγία 95/46. Επισημαίνεται, συναφώς, ότι το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του ΓΚΠΔ αποτελεί εν μέρει συνέχεια του άρθρου 3, παράγραφος 2, πρώτη περίπτωση, της οδηγίας 95/46, κατά το οποίο η επεξεργασία δεδομένων που αφορά τη δημόσια ασφάλεια, την εθνική άμυνα, την ασφάλεια του κράτους (συμπεριλαμβανομένης και της οικονομικής ευημερίας του, εφόσον η επεξεργασία αυτή συνδέεται με θέματα ασφάλειας του κράτους) και τις δραστηριότητες του κράτους σε τομείς του ποινικού δικαίου δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας, εξαίρεση η οποία πρέπει να ερμηνεύεται στενά. Είναι σαφές κατ' εμέ ότι η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην οποία προβαίνει η Ανώτατη Επιτροπή δεν έχει ως αντικείμενο τη δημόσια ασφάλεια, την εθνική άμυνα ή την ασφάλεια του κράτους. Επιπλέον, ναι μεν δεν μπορεί να αποκλειστεί ότι τα εν λόγω δεδομένα είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν στο πλαίσιο ενδεχόμενης άσκησης ποινικών διώξεων κατά των δηλούντων που διέπραξαν το αδίκημα της ενεργητικής ή παθητικής δωροδοκίας, εντούτοις δεν προκύπτει ότι τα επίμαχα στην κύρια δίκη δεδομένα συνελέγησαν προς τον συγκεκριμένο σκοπό της άσκησης τέτοιων διώξεων ή στο πλαίσιο δραστηριοτήτων του κράτους σε τομείς του ποινικού δικαίου¹⁷.

2. Επί της εφαρμογής *ratione temporis*

30. Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τα δύο προδικαστικά ερωτήματα που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο αφορούν την ερμηνεία διατάξεων του ΓΚΠΔ, ο οποίος άρχισε να ισχύει στις 25 Μαΐου 2018, καταργώντας από την ίδια αυτή ημερομηνία την οδηγία 95/46¹⁸. Η επίμαχη στην κύρια δίκη απόφαση εκδόθηκε στις 7 Φεβρουαρίου 2018, ήτοι πριν από τις 25 Μαΐου 2018, γεγονός που οδηγεί στο συμπέρασμα ότι στη διαφορά της κύριας δίκης εφαρμογή *ratione temporis* έχει η ως άνω οδηγία.

31. Τούτου δοθέντος, από τη δικογραφία που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο προκύπτει επίσης ότι, με την απόφασή της, η Ανώτατη Επιτροπή διαπίστωσε ότι ο προσφεύγων της κύριας δίκης, παραλείποντας να υποβάλει δήλωση συμφερόντων, παρέβη τον νόμο περί συμβιβασμού των συμφερόντων και, ως εκ τούτου, του επέβαλε την υποχρέωση να προβεί σε υποβολή της εν λόγω δηλώσεως. Δεδομένου ότι από κανένα στοιχείο της δικογραφίας δεν προκύπτει ότι τέτοια δήλωση

¹⁷ Πρβλ. απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2017, Ruškár (C-73/16, EU:C:2017:725, σκέψεις 38 και 39).

¹⁸ Βλ., αντιστοίχως, άρθρο 99, παράγραφος 2, και άρθρο 94, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ.

υποβλήθηκε πριν από τις 25 Μαΐου 2018, δεν αποκλείεται εφαρμογή *ratione temporis* να έχει εν προκειμένω ο ΓΚΠΔ. Υπό τις συνθήκες αυτές, προκειμένου το Δικαστήριο να μπορέσει να δώσει χρήσιμη απάντηση στα ερωτήματα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο, τα προδικαστικά ερωτήματα πρέπει να απαντηθούν τόσο βάσει της οδηγίας 95/46 όσο και βάσει του ΓΚΠΔ¹⁹. Υπενθυμίζεται ότι, καθόσον ο ΓΚΠΔ κατήργησε και αντικατέστησε την οδηγία 95/46, και οι κρίσιμες διατάξεις του κανονισμού έχουν περιεχόμενο κατ' ουσίαν ταυτόσημο προς εκείνο των κρίσιμων διατάξεων της οδηγίας, η νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με την οδηγία εφαρμόζεται, καταρχήν, και όσον αφορά τον κανονισμό²⁰.

Γ. Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

1. Επί του περιεχομένου της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

32. Με την απόφαση περί παραπομπής, με την οποία το εθνικό δικαστήριο εξέφρασε τις αμφιβολίες του ως προς το εάν η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που διενεργεί η Ανώτατη Επιτροπή συνάδει προς το δίκαιο της Ένωσης, το Δικαστήριο καλείται να προβεί σε ερμηνεία του άρθρου 6, παράγραφος 1, και του άρθρου 9, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ στο πλαίσιο δύο διαφορετικών προδικαστικών ερωτημάτων. Φρονώ ότι τα συγκεκριμένα ερωτήματα δεν προσφέρονται για από κοινού εξέταση λόγω της ιδιαιτερότητας του αντικείμενου του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος. Το ζήτημα που τίθεται με αυτό είναι ο καθορισμός του περιεχομένου της έννοιας των «ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» κατά το άρθρο 9, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ και το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/46, στο πλαίσιο εθνικής ρυθμίσεως η οποία απαγορεύει ακριβώς τη δημοσιοποίηση δεδομένων που εμπίπτουν στις κατηγορίες αυτές.

33. Το συγκεκριμένο ζήτημα είναι, επομένως, διαφορετικό από το ζήτημα της νομιμότητας της επίμαχης επεξεργασίας²¹ που είναι το αντικείμενο του πρώτου προδικαστικού ερώτημα σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 6, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ το οποίο επαναλαμβάνει με τροποποιήσεις το άρθρο 7 της οδηγίας 95/46. Συναφώς, από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει ότι το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί γενικότερα εάν η επίμαχη στην κύρια δίκη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μπορεί να θεωρηθεί σύνομη υπό το πρίσμα του συνόλου των αρχών που διέπουν την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και, ιδίως, υπό το πρίσμα της αρχής της αναλογικότητας. Επομένως, πρέπει, στο πλαίσιο της απαντήσεως που θα δοθεί στο αιτούν δικαστήριο, να ληφθούν επίσης υπόψη και οι αρχές που διατυπώνονται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ και στο άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας και ιδίως η αρχή της «ελαχιστοποίησης των δεδομένων», σύμφωνα με την οποία τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να είναι κατάλληλα, συναφή και να περιορίζονται στο αναγκαίο για τους σκοπούς για τους οποίους υποβάλλονται σε επεξεργασία και η οποία αποτελεί έκφραση της εν λόγω αρχής της αναλογικότητας²².

¹⁹ Βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 11ης Νοεμβρίου 2020, *Orange Romania* (C-61/19, EU:C:2020:901, σκέψεις 29 έως 32).

²⁰ Βλ. απόφαση της 17ης Ιουνίου 2021, *M.I.C.M.* (C-597/19, EU:C:2021:492, σκέψη 107).

²¹ Κατά συνέπεια, η αναφορά που κάνει το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα στο άρθρο 9, παράγραφος 2, του ΓΚΠΔ, το οποίο προβλέπει εξαιρέσεις από την αρχή της απαγόρευσης της επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων, δεν φαίνεται κατ' εμέ να είναι συναφής.

²² Πρβλ. απόφαση της 22ας Ιουνίου 2021, *Latvijas Republikas Saeima* (Βαθμοί ποινής) (C-439/19, EU:C:2021:504, σκέψεις 97 και 98).

2. Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

34. Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί εάν τα άρθρα 5 και 6 του ΓΚΠΔ, ερμηνευόμενα υπό το πρίσμα των άρθρων 7 και 8 του Χάρτη, έχουν την έννοια ότι δεν επιτρέπουν εθνική νομοθετική ρύθμιση βάσει της οποίας πρέπει μέρος των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που περιέχονται στη δήλωση συμφερόντων την οποία υποχρεούνται να υποβάλλουν οι διευθύνοντες δημόσιους οργανισμούς χρηματοδοτούμενους από δημόσιους πόρους, να δημοσιεύεται στον ιστότοπο της κρατικής αρχής που είναι επιφορτισμένη με τη συλλογή και τον έλεγχο των δηλώσεων αυτών.

α) Οι προϋποθέσεις για τη σύννομη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

35. Σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 10 και το άρθρο 1 της οδηγίας 95/46 καθώς και την αιτιολογική σκέψη 4 και το άρθρο 1 του ΓΚΠΔ, τα δύο αυτά νομοθετικά κείμενα αποσκοπούν στη διασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας των θεμελιωδών ελευθεριών και δικαιωμάτων των φυσικών προσώπων, ιδίως δε της ιδιωτικής τους ζωής, έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα²³. Τα δικαιώματα αυτά, τα οποία κατοχυρώνονται αντίστοιχα στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη, το δε δεύτερο συνδέεται στενά με το πρώτο, δεν αποτελούν απόλυτα προνόμια, αλλά πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σε σχέση με τη λειτουργία την οποία επιτελούν στο κοινωνικό σύνολο και να σταθμίζονται με άλλα θεμελιώδη δικαιώματα. Ως εκ τούτου, το άρθρο 8, παράγραφος 2, του Χάρτη επιτρέπει την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εφόσον πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις, ήτοι ότι η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα «πρέπει να γίνεται νομίμως, για καθορισμένους σκοπούς και με βάση τη συγκατάθεση του ενδιαφερομένου ή για άλλους θεμιτούς λόγους που προβλέπονται από το νόμο». Περαιτέρω, στο άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη αναγνωρίζεται ότι μπορούν να επιβληθούν περιορισμοί στην άσκηση δικαιωμάτων όπως αυτά που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη, εφόσον οι περιορισμοί αυτοί προβλέπονται από τον νόμο, σέβονται το βασικό περιεχόμενο των εν λόγω δικαιωμάτων και ελευθεριών και, τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, είναι αναγκαίοι και ανταποκρίνονται πραγματικά σε σκοπούς γενικού ενδιαφέροντος που αναγνωρίζει η Ένωση ή στην ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών των τρίτων. Οι περιορισμοί αυτοί πρέπει να μην υπερβαίνουν τα όρια του απολύτως αναγκαίου και η ρύθμιση που συνεπάγεται την επέμβαση πρέπει να προβλέπει σαφείς και ακριβείς κανόνες που να διέπουν την έκταση και την εφαρμογή του επίμαχου μέτρου²⁴.

36. Όπως προκύπτει ιδίως από τον σκοπό του ΓΚΠΔ και της οδηγίας 95/46, εφόσον πληρούνται οι δυνάμει των νομοθετικών αυτών κειμένων προϋποθέσεις για τη σύννομη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η επεξεργασία αυτή θεωρείται ότι συμμορφώνεται επίσης προς τις απαιτήσεις που θέτουν τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη. Εξάλλου, ορισμένες απαιτήσεις της παραγράφου 2 του τελευταίου αυτού άρθρου τίθενται σε εφαρμογή, μεταξύ άλλων, στα άρθρα 6 και 7 της οδηγίας 95/46, καθώς και στα άρθρα 5 και 6 του ΓΚΠΔ²⁵. Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, υπό την επιφύλαξη των παρεκκλίσεων που επιτρέπονται βάσει του άρθρου 13 της οδηγίας και του άρθρου 23 του κανονισμού, κάθε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να είναι σύμφωνη, αφενός, προς τις αρχές που πρέπει να τηρούνται ως προς την ποιότητα των δεδομένων τις οποίες θέτει το άρθρο 6 της οδηγίας 95/46 ή το άρθρο 5 του

²³ Πρβλ. απόφαση της 13ης Μαΐου 2014, Google Spain και Google (C-131/12, EU:C:2014:317, σκέψη 66).

²⁴ Βλ. αποφάσεις της 9ης Νοεμβρίου 2010, Volker und Markus Schecke και Eifert (C-92/09 και C-93/09, EU:C:2010:662, σκέψη 49), της 24ης Νοεμβρίου 2011, Asociación Nacional de Establecimientos Financieros de Crédito (C-468/10 και C-469/10, EU:C:2011:777, σκέψη 41), και της 22ας Ιουνίου 2021, Latvijas Republikas Saeima (Βαθμοί ποινής) (C-439/19, EU:C:2021:504, σκέψη 105).

²⁵ Πρβλ. αποφάσεις της 9ης Μαρτίου 2017, Manni (C-398/15, EU:C:2017:197, σκέψεις 40 και 41), και της 27ης Σεπτεμβρίου 2017, Ruškár (C-73/16, EU:C:2017:725, σκέψη 102).

ΓΚΠΔ και, αφετέρου, προς τις βασικές αρχές της νόμιμης επεξεργασίας δεδομένων που απαριθμεί το άρθρο 7 της οδηγίας ή το άρθρο 6 του κανονισμού, δεδομένου ότι οι δύο αυτές διατάξεις προβλέπουν εξαντλητικό κατάλογο των περιπτώσεων στις οποίες η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μπορεί να κριθεί νόμιμη²⁶.

37. Ειδικότερα, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει, βάσει του άρθρου 6, παράγραφος 1, στοιχεία β' και γ', της οδηγίας 95/46 ή του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχεία β' και γ', του ΓΚΠΔ, αφενός, να συλλέγονται για καθορισμένους, ρητούς και νόμιμους σκοπούς, και να είναι κατάλληλα και να μην υποβάλλονται σε περαιτέρω επεξεργασία κατά τρόπο ασύμβατο προς τους σκοπούς αυτούς και, αφετέρου, να είναι συναφή και να περιορίζονται στο αναγκαίο σε σχέση με τους εν λόγω σκοπούς μέτρο. Περαιτέρω, κατά το άρθρο 7, στοιχεία γ' και ε', της οδηγίας και το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχεία γ' και ε', του κανονισμού, η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι σύννομη, αντιστοίχως, αν «είναι απαραίτητη για τη συμμόρφωση με έννομη υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας» ή αν «είναι απαραίτητη για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας ή στον τρίτο στον οποίο ανακοινώνονται τα δεδομένα»²⁷.

38. Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι τόσο ο ΓΚΠΔ όσο και η οδηγία 95/46 προβλέπουν ότι τα κράτη μέλη μπορούν να παρεκκλίνουν, ιδίως από το άρθρο 5 και από το άρθρο 6, παράγραφος 1, αντιστοίχως, των νομοθετικών αυτών πράξεων, όταν αυτό είναι αναγκαίο για τη διασφάλιση ορισμένων σημαντικών σκοπών γενικού δημοσίου συμφέροντος, μεταξύ των οποίων, στην περίπτωση που μας ενδιαφέρει, της πρόληψης, της διερεύνησης, της ανίχνευσης ή της δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων, περιλαμβανομένης της προστασίας από απειλές κατά της δημόσιας ασφάλειας και της πρόληψης αυτών. Συγκεκριμένα, το άρθρο 23, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του ΓΚΠΔ, το οποίο επαναλαμβάνει, τροποποιώντας την, τη διάταξη που περιλαμβανόταν παλαιότερα στο άρθρο 13, παράγραφος 1, στοιχείο δ', της οδηγίας 95/46, ορίζει ότι το δίκαιο της Ένωσης και το δίκαιο των κρατών μελών μπορούν να περιορίζουν, μέσω νομοθετικών μέτρων, το πεδίο εφαρμογής των υποχρεώσεων και των δικαιωμάτων που προβλέπονται σε αυτό, όταν ένας τέτοιος περιορισμός σέβεται την ουσία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών και συνιστά αναγκαίο και αναλογικό μέτρο σε μια δημοκρατική κοινωνία για τη διασφάλιση ορισμένων σημαντικών σκοπών γενικού δημοσίου συμφέροντος, όπως ο προαναφερθείς²⁸.

39. Επομένως, το άρθρο 23 του ΓΚΠΔ και το άρθρο 13 της οδηγίας 95/46 δεν μπορούν να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι παρέχουν στα κράτη μέλη την εξουσία να προσβάλλουν το δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής, κατά παράβαση του άρθρου 7 του Χάρτη, καθώς και να θίγουν τις λοιπές εγγυήσεις που αυτός προβλέπει. Ειδικότερα, όπως ισχύει και για το άρθρο 13, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/46, η εξουσία που παρέχει το άρθρο 23, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ στα κράτη μέλη μπορεί να ασκείται μόνον εφόσον τηρείται η απαίτηση της αναλογικότητας,

²⁶ Βλ. αποφάσεις της 16ης Ιανουαρίου 2019, Deutsche Post (C-496/17, EU:C:2019:26, σκέψη 57), και της 11ης Νοεμβρίου 2020, Orange Romania (C-61/19, EU:C:2020:901, σκέψη 34).

²⁷ Πρβλ. απόφαση της 16ης Ιανουαρίου 2019, Deutsche Post (C-496/17, EU:C:2019:26, σκέψη 58). Η αναφορά «ή στον τρίτο στον οποίο ανακοινώνονται τα δεδομένα» υπάρχει μόνο στο άρθρο 7, στοιχείο ε', της οδηγίας 95/46.

²⁸ Πρβλ. αποφάσεις της 20ής Μαΐου 2003, Österreichischer Rundfunk κ.λπ. (C-465/00, C-138/01 και C-139/01, EU:C:2003:294, σκέψη 67), και της 6ης Οκτωβρίου 2020, État luxembourgeois (Δικαίωμα προσφυγής κατά αιτήματος παροχής πληροφοριών σε φορολογικά θέματα) (C-245/19 και C-246/19, EU:C:2020:795, σκέψη 13). Οι εν λόγω περιοριστικές ή εξαιρετικές διατάξεις πρέπει να διακρίνονται από τις διατάξεις περί αποκλεισμού εφαρμογής της οδηγίας 95/46 ή του ΓΚΠΔ, διάκριση η κατανόηση της οποίας καθίσταται περίπλοκη καθόσον αμφότερες παραπέμπουν σε παρεμφερείς σκοπούς γενικού συμφέροντος.

σύμφωνα με την οποία οι παρεκκλίσεις από την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και οι περιορισμοί τους πρέπει να μην υπερβαίνουν τα όρια του απολύτως αναγκαίου²⁹.

40. Επισημαίνεται ότι, στο πλαίσιο της απόφασης περί παραπομπής, δεν είναι κατ' εμέ δυνατό να διαπιστωθεί εάν οι διατάξεις του νόμου περί συμβιβασμού των συμφερόντων συνιστούν εφαρμογή του άρθρου 13 της οδηγίας 95/46 ή του άρθρου 23 του ΓΚΠΔ. Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να εξεταστεί η νομιμότητα της επίμαχης επεξεργασίας υπό το πρίσμα τόσο των άρθρων 5 και 6 του ΓΚΠΔ όσο και των άρθρων 6 και 7 της οδηγίας 95/46, η ανάλυση δε που ακολουθεί είναι επίσης χρήσιμη και για την περίπτωση εθνικής νομοθετικής ρυθμίσεως που θεσπίζεται κατ' εφαρμογή του άρθρου 23 του ΓΚΠΔ ή του άρθρου 13 της οδηγίας 95/46.

β) Επί της νομικής βάσεως της επίμαχης επεξεργασίας δεδομένων

1) Επεξεργασία ερειδόμενη σε νόμιμη υποχρέωση

41. Η απαίτηση κατά την οποία κάθε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να είναι σύννομη, η οποία μνημονεύεται στο άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/46 και στο άρθρο 5, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ, συγκεκριμενοποιείται στα άρθρα 7 και 6 αντιστοίχως των νομοθετικών αυτών κειμένων, στα οποία απαριθμούνται οι διάφορες δυνατές νομικές βάσεις που διασφαλίζουν τη νομιμότητα αυτή.

42. Συγκεκριμένα, κατά το άρθρο 7, στοιχείο γ', της οδηγίας ή το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού, η επεξεργασία των δεδομένων είναι σύννομη εάν είναι απαραίτητη για τη συμμόρφωση με έννομη υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας. Συναφώς, φρονώ ότι η ανάρτηση τέτοιων δεδομένων στην ιστοσελίδα της Ανώτατης Επιτροπής εμπίπτει σαφώς στη διάταξη αυτή και όχι στο άρθρο 7, στοιχείο ε', της οδηγίας ή στο άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού, που μνημονεύονται από το αιτούν δικαστήριο.

43. Δημοσιοποιώντας στο ευρύ κοινό, μέσω του ιστοτόπου της, μέρος των δεδομένων που περιέχονται στις δηλώσεις συμφερόντων που έχουν προηγουμένως συλλεγεί, η Ανώτατη Επιτροπή, υπεύθυνη της επεξεργασίας, εκπληρώνει τη συγκεκριμένη υποχρέωση που της επιβάλλει το άρθρο 10, παράγραφος 1, του νόμου περί συμβιβασμού των συμφερόντων. Όπως υπογραμμίζει η Λιθουανική Κυβέρνηση στις παρατηρήσεις της, η συγκεκριμένη υποχρέωση περιλαμβάνεται σε νομοθετική διάταξη αναγκαστικού δικαίου η οποία επιβάλλει στην Ανώτατη Επιτροπή τη διενέργεια ορισμένης επεξεργασίας, χωρίς αυτή να έχει την επιλογή να μην εκπληρώσει την υποχρέωση αυτή. Η περίπτωση αυτή διαφέρει από την περίπτωση του άρθρου 7, στοιχείο ε', της οδηγίας 95/46 ή του άρθρου 6, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του ΓΚΠΔ, η οποία δεν απαιτεί να ενεργεί ο υπεύθυνος επεξεργασίας δυνάμει νομικής υποχρέωσης³⁰. Εν πάση περιπτώσει, μολονότι αρκεί, όπως επιβεβαιώνεται από το γράμμα του άρθρου 6, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ, το οποίο αντικατέστησε το άρθρο 7 της οδηγίας 95/46, να μπορεί να τύχει εφαρμογής ένας μόνον δικαιολογητικός λόγος, το Δικαστήριο έχει δεχθεί ότι μία και η αυτή επεξεργασία μπορεί να ανταποκρίνεται σε πλείονες δικαιολογητικούς λόγους³¹.

²⁹ Πρβλ. απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2020, La Quadrature du Net κ.λπ. (C-511/18, C-512/18 και C-520/18, EU:C:2020:791, σκέψη 210 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία σχετικά με την οδηγία 95/46).

³⁰ Από τη γνώμη 6/2014 της ομάδας εργασίας του «Άρθρου 29», ανεξάρτητου συμβουλευτικού οργάνου συσταθέντος βάσει του άρθρου 29 της οδηγίας 95/46 και αντικατασταθέντος, με την θέσπιση του ΓΚΠΔ, από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, προκύπτει ότι η βάση αυτή της νομικής υποχρέωσης δεν μπορεί να προβάλλεται όταν ο νόμος θέτει μόνον έναν γενικό σκοπό ή δεν επιβάλλει πραγματικά τη διενέργεια συγκεκριμένης επεξεργασίας στον υπεύθυνο της επεξεργασίας.

³¹ Απόφαση της 9ης Μαρτίου 2017, Manni (C-398/15, EU:C:2017:197, σκέψη 42).

2) Επεξεργασία ανταποκρινόμενη σε σκοπό θεμιτού δημοσίου συμφέροντος

44. Κατά το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο β', της οδηγίας 95/46 ή το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο β', του ΓΚΠΔ, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να συλλέγονται για νόμιμους σκοπούς. Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι στον ΓΚΠΔ διευκρινίστηκε ότι η νομική βάση για την επεξεργασία των δεδομένων αυτών, συνιστάμενη στην τήρηση υποχρέωσης που επιβάλλεται στον υπεύθυνο επεξεργασίας, ορίζεται είτε από το δίκαιο της Ένωσης είτε από το δίκαιο του οικείου κράτους μέλους το οποίο πρέπει να ανταποκρίνεται σε «σκοπό δημόσιου συμφέροντος και [να] είναι ανάλογο προς τον επιδιωκόμενο νόμιμο σκοπό»³².

45. Όπως προαναφέρθηκε, η δημοσιοποίηση από την Ανώτατη Επιτροπή μέρους των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που περιέχονται στις δηλώσεις συμφερόντων είναι αναγκαία για την τήρηση υποχρέωσης την οποία η εν λόγω αρχή υπέχει από τον νόμο. Η υποχρέωση αυτή υπηρετεί έναν γενικότερο σκοπό που ορίζεται στο άρθρο 1 του νόμου περί συμβιβασμού των συμφερόντων, του οποίου η νομιμότητα είναι αντικειμενικώς αναμφισβήτητη. Πράγματι, η διασφάλιση της υπεροχής του δημοσίου συμφέροντος κατά τη λήψη αποφάσεων από πρόσωπα που εργάζονται στη δημόσια διοίκηση, η διασφάλιση της αμεροληψίας των αποφάσεων αυτών και η πρόληψη των συγκρούσεων συμφερόντων καθώς και της εμφάνισης και ανάπτυξης φαινομένων διαφθοράς στη δημόσια διοίκηση εμπίπτουν σε σκοπούς δημοσίου συμφέροντος, προδήλως θεμιτούς³³, κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 3, του ΓΚΠΔ και οι οποίοι μπορούν, ως εκ τούτου, να καταστήσουν επιτρεπτούς τυχόν περιορισμούς στην άσκηση δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη.

3) Επεξεργασία ερειδόμενη σε σαφή και συγκεκριμένη νομική βάση

46. Δεν αμφισβητείται ότι, εφόσον η συλλογή και η δημοσιοποίηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που περιέχονται σε δηλώσεις συμφερόντων προβλέπονται στον νόμο περί συμβιβασμού των συμφερόντων, η επέμβαση στο δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής ζωής που αυτή συνεπάγεται πρέπει να θεωρηθεί ότι προβλέπεται ρητώς από τον νόμο, κατά την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 2, και του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη. Πλην όμως, σύμφωνα με το άρθρο 52, παράγραφος 3, του Χάρτη, η απαίτηση περί νομοθετικής προβλέψεως πρέπει να έχει το περιεχόμενο που έχει αναγνωρίσει το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στο πλαίσιο της ερμηνείας του άρθρου 8, παράγραφος 2, της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950, και να περιλαμβάνει την παντελή αοριστία ή την έλλειψη σαφήνειας του νόμου³⁴.

47. Επισημαίνεται συναφώς ότι, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 41 του ΓΚΠΔ, η νομική βάση της επεξεργασίας ή το νομοθετικό μέτρο που την ορίζει θα πρέπει να είναι διατυπωμένο με σαφήνεια και ακρίβεια και η εφαρμογή του να είναι προβλέψιμη για πρόσωπα που υπόκεινται σε αυτό, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των

³² Άρθρο 6, παράγραφος 3, του ΓΚΠΔ.

³³ Η καταπολέμηση της διαφθοράς αποτελεί ζήτημα το οποίο έχει εγείρει την ανησυχία της διεθνούς κοινότητας, όπως μαρτυρεί η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά της διαφθοράς που υιοθετήθηκε με το ψήφισμα 58/4, της 31ης Οκτωβρίου 2003, της Γενικής Συνελεύσεως των Ηνωμένων Εθνών. Τεθείσα σε ισχύ στις 14 Δεκεμβρίου 2005, η Σύμβαση κυρώθηκε από το σύνολο των κρατών μελών και εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση με την απόφαση 2008/801/ΕΚ του Συμβουλίου, της 25ης Σεπτεμβρίου 2008 (ΕΕ 2008, L 287, σ. 1). Επισημαίνεται επίσης η Σύμβαση περί της καταπολέμησης της δωροδοκίας στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ 1997, C 195, σ. 2), η οποία τέθηκε σε ισχύ στις 28 Σεπτεμβρίου 2005 και στην οποία έχουν προσχωρήσει όλες οι χώρες της Ένωσης. Σύμφωνα με τη σύμβαση αυτή, κάθε χώρα της Ένωσης οφείλει να λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την καταπολέμηση της δωροδοκίας των υπαλλήλων, τόσο ενεργητικής όσο και παθητικής.

³⁴ Απόφαση του ΕΔΔΑ της 13ης Νοεμβρίου 2012, ΜΜ κατά Ηνωμένου Βασιλείου (CE:ECHR:2012:1113JUD002402907).

Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Η νομολογία του Δικαστηρίου³⁵ απηχεί πράγματι αυτή την απαίτηση περί προβλεψιμότητας, σκοπός της οποίας είναι, μεταξύ άλλων, να διασφαλιστεί ότι οι κανόνες που διέπουν την έκταση και την εφαρμογή του επίμαχου μέτρου είναι αρκούντως σαφείς και ακριβείς³⁶, ώστε να παρέχεται στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο η δυνατότητα να αντιληφθεί ποια είδη δεδομένων θα τύχουν επεξεργασίας, με ποιον τρόπο και για ποιο σκοπό³⁷.

48. Εν προκειμένω, μολονότι, κατά τη γνώμη μου, η επίμαχη εθνική ρύθμιση πληροί την απαίτηση περί προβλεψιμότητας όσον αφορά τον ορισμό του είδους και των σκοπών της επεξεργασίας, εντούτοις εγείρονται ερωτήματα όσον αφορά τον προσδιορισμό των δεδομένων τα οποία αποτελούν το αντικείμενο της εν λόγω επεξεργασίας. Ο προσδιορισμός αυτός προϋποθέτει συνδυασμένη ερμηνεία του άρθρου 6 του νόμου περί συμβιβασμού των συμφερόντων, στο οποίο περιγράφεται το περιεχόμενο της δηλώσεως συμφερόντων, και του άρθρου 10 του ίδιου νόμου, στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα «που παρέχονται με τη δήλωση αυτή» τα οποία δεν μπορούν να δημοσιευθούν στον ιστότοπο της Ανώτατης Επιτροπής. Πέραν της νομοτεχνικής επιλογής να αποκλειστεί η με θετικό τρόπο απαρίθμηση των δημοσιευτέων δεδομένων της εν λόγω δηλώσεως, διαπιστώνω ότι η κατανόηση του ακριβούς περιεχομένου του άρθρου 10 του ως άνω νόμου δημιουργεί πραγματικές δυσχέρειες. Πράγματι, με εξαίρεση τη ρητή μνεία στην παράγραφο 2 των προσωπικών αριθμών αναγνωρίσεως και κοινωνικής ασφαλίσεως, γίνεται γενική παραπομπή στις «ειδικές κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» καθώς και στα «λοιπά πληροφοριακά στοιχεία των οποίων η γνωστοποίηση απαγορεύεται από τον νόμο»³⁸.

49. Κατόπιν αιτήματος του Δικαστηρίου, το αιτούν δικαστήριο διευκρίνισε ότι οι ειδικές κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ήταν a priori οι απαριθμούμενες στο άρθρο 2, παράγραφος 8, του λιθουανικού νόμου περί νομικής προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ήτοι δεδομένα που αφορούν τη φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, τις πολιτικές, θρησκευτικές, φιλοσοφικές ή άλλες πεποιθήσεις, τη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, την υγεία, τον γενετήσιο προσανατολισμό, καθώς και πληροφορίες σχετικές με τυχόν ποινική καταδίκη του υποκειμένου των δεδομένων, ήτοι ορισμός παρόμοιος με τον ορισμό που δίδει και το δίκαιο της Ένωσης³⁹. Το αιτούν δικαστήριο επισήμανε επίσης ότι η λιθουανική νομοθεσία απαγορεύει τη δημοσιοποίηση μιας μη αμελητέας σειράς πληροφοριακών στοιχείων και αναφέρθηκε σε διάφορες διατάξεις του προαναφερθέντος νόμου που απαγορεύουν την κοινολόγηση διαφόρων ειδών δεδομένων, ορισμένα από τα οποία προβλέπονται ήδη στο άρθρο 10, παράγραφος 2, του νόμου περί συμβιβασμού των συμφερόντων, και άλλα δεν περιλαμβάνονται a priori στη δήλωση συμφερόντων που πρέπει να υποβάλλεται στην Ανώτατη Επιτροπή. Το ίδιο το αιτούν δικαστήριο διερωτήθηκε εάν η φράση «λοιπά πληροφοριακά στοιχεία των οποίων η γνωστοποίηση απαγορεύεται από τον νόμο» παρέπεμπε, εν τέλει, μόνο στη μνεία, στο άρθρο 10, παράγραφος 1, του νόμου περί συμβιβασμού των συμφερόντων, των

³⁵ Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 20ής Μαΐου 2003, Österreichischer Rundfunk κ.λπ. (C-465/00, C-138/01 και C-139/01, EU:C:2003:294, σκέψη 77), της 6ης Οκτωβρίου 2020, Privacy International (C-623/17, EU:C:2020:790, σκέψη 65), και της 6ης Οκτωβρίου 2020, État luxembourgeois (Δικαίωμα προσφυγής κατά αιτήματος παροχής πληροφοριών σε φορολογικά θέματα) (C-245/19 και C-246/19, EU:C:2020:795, σκέψη 76).

³⁶ Πρβλ. απόφαση της 22ας Ιουνίου 2021, Latvijas Republikas Saeima (Βαθμοί ποινής) (C-439/19, EU:C:2021:504, σκέψη 105).

³⁷ Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 6, παράγραφος 3, του ΓΚΠΔ, η νομική βάση για την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να καθορίζει τους σκοπούς της, οι οποίοι πρέπει όχι μόνον να είναι θεμιτοί αλλά και προσδιορισμένοι και σαφείς σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού, το οποίο επαναλαμβάνει εκείνες του άρθρου 6, παράγραφος 1, στοιχείο β', της οδηγίας 95/46.

³⁸ Το άρθρο 10, παράγραφος 2, του νόμου περί συμβιβασμού των συμφερόντων προβλέπει επίσης ότι δεν δημοσιεύονται τα δεδομένα του αντισυμβαλλομένου σε συναλλαγή, όταν πρόκειται για φυσικό πρόσωπο

³⁹ Άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/46 και άρθρο 9, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ. Το ζήτημα της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν σε ποινικές καταδίκες και αδικήματα διέπεται από το άρθρο 10 του ΓΚΠΔ.

πληροφοριών που περιλαμβάνονται στις δηλώσεις προσώπων των οποίων τα δεδομένα έχουν διαβαθμιστεί εκ του νόμου και/ή τα οποία ασκούν δραστηριότητες συλλογής πληροφοριών, αντικατασκοπείας ή έρευνας σε ποινικές υποθέσεις⁴⁰.

50. Επομένως, ένα πρόσωπο που εργάζεται στον λιθουανικό δημόσιο τομέα, το οποίο καλείται να καταθέσει δήλωση συμφερόντων ενώπιον της Ανώτατης Επιτροπής, αναγκάζεται να προβεί σε αναλύσεις και έρευνες προκειμένου να επιχειρήσει να προσδιορίσει τις εξαιρέσεις του άρθρου 10 του νόμου περί συμβιβασμού των συμφερόντων και, ως εκ τούτου, τα τελικά «δημοσιοποιήσιμα» δεδομένα, χωρίς καμία βεβαιότητα ως προς το αποτέλεσμα της εκτιμήσεώς του.

51. Φρονώ ότι, υπό το πρίσμα της απαίτησης περί προβλεψιμότητας, αμφισβητήσιμο είναι επίσης και το άρθρο 6, παράγραφος 1, του νόμου περί συμβιβασμού των συμφερόντων, διά του οποίου επιβάλλεται στον δηλούντα να μνημονεύει στη δήλωσή του τους «οικείους ή άλλα γνωστά [σε αυτόν] πρόσωπα ή στοιχεία λόγω των οποίων ενδέχεται να προκύψει σύγκρουση συμφερόντων». Με τον τρόπο αυτό, ο δηλών βρίσκεται αντιμέτωπος με μια ανέφικτη ή τουλάχιστον δυσχερή άσκηση, ήτοι να πρέπει να προσδιορίσει, κατά την κρίση και τη συνείδησή του, τι θεωρεί ότι μπορεί a priori να επηρεάσει ή φαίνεται να επηρεάζει την ανεξάρτητη και αντικειμενική άσκηση των καθηκόντων του, γνωρίζοντας ότι οποιαδήποτε παράλειψη ως προς το σημείο αυτό θα μπορούσε εν συνεχεία να του προσαφθεί. Ο εν λόγω καθορισμός μιας πιθανής καταστάσεως συγκρούσεως συμφερόντων απόκειται αποκλειστικώς στον νομοθέτη και οπωσδήποτε όχι στον ενδιαφερόμενο πολίτη.

52. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να υπομνησθεί ότι η προστασία του θεμελιώδους δικαιώματος στον σεβασμό του ιδιωτικού βίου προϋποθέτει, μεταξύ άλλων, ότι κάθε φυσικό πρόσωπο βεβαιώνεται ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν είναι ακριβή και η επεξεργασία τους γίνεται με νόμιμο τρόπο⁴¹. Η επιταγή περί προβλεψιμότητας έχει, μεταξύ άλλων, ως σκοπό να καταστήσει δυνατή την κατανόηση από το πρόσωπο αυτό του ακριβούς είδους επεξεργασίας των δεδομένων του και τη λήψη της απόφασης, κατά περίπτωση, να ασκήσει τα δικαιώματά του και είτε να υποβάλλει καταγγελία ενώπιον της εποπτικής αρχής είτε να προσφύγει στα δικαστήρια κατά του υπευθύνου επεξεργασίας εάν θεωρεί ότι η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορά παραβαίνει τον ΓΚΠΔ⁴². Στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να εξακριβώσει, βάσει του εθνικού δικαίου, εάν η νομική βάση της επίμαχης επεξεργασίας ανταποκρίνεται στην απαίτηση περί προβλεψιμότητας⁴³.

⁴⁰ Μπορεί επίσης να προστεθεί ότι το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς την έκταση της απαγορεύσεως κοινολογήσεως ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα λαμβανομένων υπόψη των συμπερασμάτων που μπορεί να συναγάγει το κοινό σχετικά με τη σεξουαλική ζωή ή τον γενετήσιο προσανατολισμό του δηλούντος σε περίπτωση αναρτήσεως ονομαστικών δεδομένων που αφορούν τον/την σύζυγό του ή το πρόσωπο με το οποίο είτε έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης είτε συμβιώνει σε ελεύθερη ένωση.

⁴¹ Βλ. απόφαση της 20ής Δεκεμβρίου 2017, Nowak (C-434/16, EU:C:2017:994, σκέψη 57).

⁴² Βλ. άρθρα 77 και 79 του ΓΚΠΔ.

⁴³ Στην απόφαση της 20ής Μαΐου 2003, Österreichischer Rundfunk κ.λπ. (C-465/00, C-138/01 και C-139/01, EU:C:2003:294, σκέψεις 79 και 80), το Δικαστήριο έκρινε ότι το ζήτημα αυτό τίθεται, ενδεχομένως, μόνο μετά την εξέταση της τηρήσεως της αρχής της αναλογικότητας σε σχέση με τους επιδιωκόμενους σκοπούς.

γ) Επί του αναλογικού χαρακτήρα

1) Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

53. Θεωρώ απαραίτητο να αναφερθώ στις παρατηρήσεις της Λιθουανικής και της Φινλανδικής Κυβερνήσεως οι οποίες τονίζουν το περιθώριο εκτιμήσεως που καταλείπεται στα κράτη μέλη κατά τον καθορισμό της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως αυτό αναγνωρίζεται ρητώς στο άρθρο 6, παράγραφος 3, του ΓΚΠΔ., Δεν αμφισβητείται, ασφαλώς, ότι, βάσει του κανονισμού αυτού, η εθνική νομοθεσία μπορεί να περιλαμβάνει ειδικές διατάξεις για την προσαρμογή της εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού και ότι αυτές μπορούν να αφορούν, μεταξύ άλλων, τους γενικούς όρους που διέπουν τη νομιμότητα της επεξεργασίας, τα είδη των προς επεξεργασία δεδομένων και τα υποκείμενα των δεδομένων. Πλην όμως, το άρθρο 6, παράγραφος 3, του κανονισμού ορίζει ότι, όταν τα δεδομένα αυτά υποβάλλονται σε επεξεργασία δυνάμει νομικής υποχρέωσης την οποία υπέχει ο υπεύθυνος της επεξεργασίας, το δικαίωτο του οικείου κράτους μέλους πρέπει να ανταποκρίνεται σε σκοπό δημοσίου συμφέροντος και να είναι ανάλογο προς τον επιδιωκόμενο θεμιτό σκοπό. Επιπλέον, το Δικαστήριο έχει καταστήσει σαφές ότι, για να είναι θεμιτή, κάθε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να πληροί διττή απαίτηση, ήτοι να είναι σύμφωνη, αφενός, προς τις αρχές της σύννομης επεξεργασίας δεδομένων που απαριθμούνται στο άρθρο 7 της οδηγίας 95/46 ή στο άρθρο 6 του ΓΚΠΔ και, αφετέρου, προς τις αρχές που πρέπει να τηρούνται ως προς την ποιότητα των δεδομένων, τις οποίες θέτει το άρθρο 6 της οδηγίας ή το άρθρο 5 του κανονισμού και αποτελούν έκφραση της αρχής της αναλογικότητας⁴⁴.

54. Προκειμένου να πληρούνται οι προϋποθέσεις που θέτουν οι προαναφερθείσες διατάξεις, είναι αναγκαίο η ανάρτηση στην ιστοσελίδα της Ανώτατης Επιτροπής μέρους των πληροφοριών που περιέχονται στις δηλώσεις συμφερόντων να ανταποκρίνεται πράγματι στον σκοπό γενικού συμφέροντος που ορίζεται στο άρθρο 1 του νόμου περί συμβιβασμού των συμφερόντων, χωρίς να υπερβαίνει το αναγκαίο για την επίτευξη του σκοπού αυτού μέτρο. Όπως υπογραμμίζεται στην αιτιολογική σκέψη 39 του ΓΚΠΔ, η απαίτηση αυτή περί αναγκαιότητας δεν πληρούται όταν ο επιδιωκόμενος σκοπός γενικού συμφέροντος μπορεί ευλόγως να επιτευχθεί κατά τρόπο εξίσου αποτελεσματικό με άλλα μέσα τα οποία θίγουν σε μικρότερο βαθμό τα θεμελιώδη δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων, ιδίως δε τα δικαιώματα του σεβασμού της ιδιωτικής ζωής και της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη, δεδομένου ότι οι παρεκκλίσεις και οι περιορισμοί όσον αφορά την αρχή της προστασίας τέτοιων δεδομένων δεν πρέπει να υπερβαίνουν το αυστηρώς αναγκαίο μέτρο⁴⁵. Επιπλέον, δεν μπορεί να επιδιώκεται σκοπός γενικού συμφέροντος χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι πρέπει να συμβιβάζεται με τα θεμελιώδη δικαιώματα που αφορά το μέτρο, μέσω ισόρροπης στάθμισης μεταξύ, αφενός, του σκοπού γενικού συμφέροντος και, αφετέρου, των επίμαχων δικαιωμάτων⁴⁶.

⁴⁴ Βλ. απόφαση της 16ης Ιανουαρίου 2019, Deutsche Post (C-496/17, EU:C:2019:26, σκέψη 57).

⁴⁵ Πρβλ. απόφαση της 22ας Ιουνίου 2021, Latvijas Republikas Saeima (Βαθμοί ποινής) (C-439/19, EU:C:2021:504, σκέψεις 109 και 110).

⁴⁶ Βλ. απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2020, Privacy International (C-623/17, EU:C:2020:790, σκέψη 67).

2) Επί της καταλληλότητας του μέτρου

55. Η απαίτηση περί αναλογικότητας εκφράζει τη σχέση μεταξύ των επιδιωκόμενων σκοπών και των μέσων που χρησιμοποιούνται για την επίτευξή τους, εξ ου και η επιτακτική ανάγκη σαφούς και ακριβούς προσδιορισμού των σκοπών αυτών⁴⁷. Τόσο το αιτούν δικαστήριο όσο και οι μετέχοντες στη διαδικασία ισχυρίζονται ότι σκοπός της επίμαχης εθνικής νομοθεσίας είναι να εξασφαλισθεί διαχειριστική διαφάνεια στη δημόσια διοίκηση ούτως ώστε να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη των πολιτών στη δημόσιες δράσεις και να τους παρασχεθεί η δυνατότητα ασκήσεως αποτελεσματικού ελέγχου επί της διαχείρισεως, εκ μέρους των φορέων λήψεως αποφάσεων, των κρατικών πόρων που έχουν τεθεί στη διάθεσή τους.

56. Όπως υπομνήσθηκε προηγουμένως, οι σκοποί του επίμαχου μέτρου ορίζονται στο άρθρο 1 του νόμου περί συμβιβασμού των συμφερόντων και συνίστανται στην πρόληψη των καταστάσεων συγκρούσεως συμφερόντων και διαφθοράς στον δημόσιο τομέα, μέσω της ενισχύσεως της εντιμότητας και της αμεροληψίας όσων κατέχουν θέσεις ευθύνης. Επομένως, σκοπός περί διαφάνειας δεν μνημονεύεται ρητώς στη διάταξη αυτή, σύμφωνα με τα στοιχεία που περιέχονται στην απόφαση περί παραπομπής⁴⁸. Θα μπορούσε, επομένως, να τεθεί το ερώτημα εάν η δημοσίευση, μέσω του διαδικτύου, ονομαστικών στοιχείων σχετικών με το περιεχόμενο των δηλώσεων συμφερόντων αποτελεί πράγματι μέσο πρόσφορο προς επίτευξη των σκοπών και μόνον που δηλώνονται επισήμως στην εθνική νομοθεσία, καθόσον η αποτελεσματικότητα του κοινωνικού ελέγχου που καθίσταται δυνατός για το ευρύ κοινό ως αποτέλεσμα της γενικευμένης αυτής δημοσιότητας μου φαίνεται αμφίβολη⁴⁹.

57. Τούτου λεχθέντος, είναι εύλογο κατ' εμέ να θεωρηθεί ότι ο γενικός σκοπός περί διαφάνειας, όπως αυτός περιγράφηκε σε προηγούμενα σημεία των παρουσών προτάσεων, συνιστά στην υπό κρίση υπόθεση έναν υπολανθάνοντα σκοπό, ο οποίος απορρέει εμμέσως πλην σαφώς από το άρθρο 1 του νόμου περί συμβιβασμού των συμφερόντων⁵⁰. Υπενθυμίζεται ότι η αρχή της διαφάνειας κατοχυρώνεται στα άρθρα 1 και 10 ΣΕΕ, όπως επίσης και στο άρθρο 15 ΣΛΕΕ και, μεταξύ άλλων, καθιστά δυνατή την ενίσχυση της νομιμοποίησης, της αποτελεσματικότητας και της υπευθυνότητας της διοικήσεως έναντι του πολίτη σε ένα δημοκρατικό σύστημα. Το Δικαστήριο, σε περίπτωση νομοθετικής ρυθμίσεως στην οποία μνημονεύεται ρητώς ότι αποσκοπεί να βελτιώσει τη διαφάνεια όσον αφορά τη χρήση κοινοτικών κονδυλίων και να συμβάλλει στη χρηστή δημοσιονομική τους διαχείριση, ενισχύοντας το δημόσιο έλεγχο της χρήσης των κονδυλίων, έκρινε ότι η δημοσιοποίηση σε δικτυακό τόπο ονομαστικών πληροφοριών των ενδιαφερόμενων δικαιούχων, όπως επίσης και των ποσών που έλαβαν, ήταν πρόσφορη για την ενίσχυση της διαφάνειας όσον αφορά τη διαχείριση των σχετικών γεωργικών

⁴⁷ Στην απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2017, Puškár (C-73/16, EU:C:2017:725, σκέψη 111), το Δικαστήριο αναφέρεται στη συνεκτίμηση του «ακριβούς σκοπού» του επίμαχου μέτρου.

⁴⁸ Συνεπώς, η διαφάνεια συνιστά απλώς μέσο για την επίτευξη των σκοπών του νόμου περί συμβιβασμού των συμφερόντων.

⁴⁹ Το ζητούμενο κατά τον έλεγχο των δηλώσεων συμφερόντων είναι, κατά την άποψή μου, να εντοπισθούν όσα δεν περιλαμβάνονται σε αυτές, δηλαδή να επαληθευτεί η παράλειψη υποβολής δηλώσεως, όπως στην υπόθεση της κύριας δίκης, ή τυχόν παραλείψεις στο περιεχόμενό της, όπερ αποτελεί αντικείμενο έρευνας την οποία στην πράξη διεξάγει η δημόσια αρχή που είναι επιφορτισμένη με τον έλεγχο των δηλώσεων αυτών, συνεπικουρούμενη από τους «λειτουργούς της δημοκρατίας» που είναι ο Τύπος και οι μη κυβερνητικές οργανώσεις, όπως η Διεθνής Διαφάνεια (Transparency International), οι οποίοι έχουν στην διάθεση τους πληροφορίες ενίοτε παρεχόμενες από πληροφοριοδότες - μάρτυρες δημοσίου συμφέροντος. Στο πλαίσιο αυτό, για τη γνωστοποίηση του περιεχομένου των δηλώσεων συμφερόντων δεν είναι απαραίτητη η ηλεκτρονική τους δημοσίευση μέσω της οποίας αυτές καθίστανται προσβάσιμες σε απροσδιόριστο αριθμό προσώπων, καθόσον δυνατότητα να λάβει κανείς γνώση αυτών μπορεί να παρέχεται από τη δημόσια αρχή θεματοφύλακα των δηλώσεων αυτών κατόπιν έγγραφου αιτήματος προς αυτήν.

⁵⁰ Βλ., ως νομολογιακό προηγούμενο, απόφαση της 20ής Μαΐου 2003, Österreichischer Rundfunk κ.λπ. (C-465/00, C-138/01 και C-139/01, EU:C:2003:294).

ενισχύσεων. Το Δικαστήριο επισήμανε ότι τέτοιου είδους πληροφορίες τιθέμενες στη διάθεση των πολιτών ενισχύουν τον δημόσιο έλεγχο της χρήσεως των σχετικών κονδυλίων και συμβάλλουν στη χρηστή διαχείριση των δημόσιων πόρων⁵¹.

3) *Επί του αναγκαίου χαρακτήρα του μέτρου*

58. Ένα μέτρο είναι αναγκαίο όταν ο επιδιωκόμενος θεμιτός σκοπός δεν μπορεί να επιτευχθεί μέσω ενός ηπιότερου, εξίσου πρόσφορου τρόπου. Με άλλα λόγια, μήπως είναι δυνατή η επίτευξη των σκοπών που επιδιώκονται με την επιβαλλόμενη από τον νόμο περί συμβιβασμού των συμφερόντων ηλεκτρονική δημοσίευση με άλλα εξίσου αποτελεσματικά μέσα, τα οποία θίγουν σε μικρότερο βαθμό τα δικαιώματα των δηλούντων στην ιδιωτική ζωή και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα; Στο ερώτημα αυτό προσήκει, κατά τη γνώμη μου, καταφατική απάντηση για πλείονες λόγους.

59. *Πρώτον*, συμμερίζομαι την προσέγγιση του αιτούντος δικαστηρίου κατά την οποία η υποβολή των δηλώσεων συμφερόντων στην Ανώτατη Επιτροπή και ο έλεγχος που πρέπει να διενεργείται από την εν λόγω αρχή συνιστούν κατάλληλα μέσα για την επίτευξη του σκοπού που επιδιώκει ο νόμος περί συμβιβασμού των συμφερόντων. Έχω επίγνωση, συναφώς, ότι αποκλίνω από την κοινή δόξα όσον αφορά την απαίτηση περί διαφάνειας, η οποία έχει χαρακτηριστεί ως «ακαταμάχητη» και «νευρωτική»⁵², έχει δε αναχθεί σε αυτοσκοπό και σε απόλυτη βασική δημοκρατική αρετή. Φρονώ, από την πλευρά μου, ότι το δημόσιο συμφέρον δεν συμπίπτει κατ' ανάγκη με το συμφέρον του κοινού⁵³ και ότι η θέσπιση δικλίδων ασφαλείας για τη δημόσια δράση, μέσω της πρόληψης των συγκρούσεων συμφερόντων και των περιπτώσεων διαφθοράς, αποτελεί θεμελιώδη ευθύνη του κράτους, το οποίο δεν μπορεί, εν ονόματι του δόγματος της διαφάνειας, να αναθέτει υπεργολαβικά στους πολίτες τον έλεγχο μιας νομοθετικής ρυθμίσεως που αποσκοπεί στη διασφάλιση της εντιμότητας και της αμεροληψίας των δημόσιων λειτουργιών.

60. Ειδικότερα, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η επίμαχη εθνική νομοθετική ρύθμιση έχει κατ' αρχάς προληπτικό χαρακτήρα. Στο πλαίσιο αυτό, η υποχρέωση υποβολής δηλώσεων συμφερόντων ενώπιον δημόσιας αρχής επιφορτισμένης με τον έλεγχό τους είναι πρόσφορη, αφ' εαυτής, να διασφαλίσει το αποτρεπτικό αποτέλεσμα που επιδιώκεται έναντι των υπεύθυνων για τη λήψη αποφάσεων στους δημόσιους φορείς, ανεξαρτήτως οποιασδήποτε γενικευμένης δημοσιότητας μέρους του περιεχομένου των δηλώσεων αυτών.

61. Περαιτέρω, αν και η υποχρέωση υποβολής δηλώσεων συμφερόντων αποτελεί ήδη έκφραση διαφάνειας, ενίσχυση της διαφάνειας επιτυγχάνεται και μέσω της τακτικής δημοσιοποίησης της δραστηριότητας της ανεξάρτητης διοικητικής αρχής η οποία είναι επιφορτισμένη, όπως η Ανώτατη Επιτροπή, να μεριμνά για την ορθή εφαρμογή του μηχανισμού των δηλώσεων συμφερόντων. Η δυνατότητα δημοσιεύσεως εκθέσεως στην οποία θα καταγράφονται οι αποδεδειγμένες περιπτώσεις αντικρουόμενων συμφερόντων, παραλείψεων υποβολής δηλώσεων και ανειλικρινών δηλώσεων, όπως και η συνέχεια που δίδεται στις περιπτώσεις αυτές, καθιστούν δυνατή την ενίσχυση της εμπιστοσύνης των πολιτών στη δημόσια δράση εξίσου, αν όχι καλύτερα, σε σύγκριση με μια πληροφορία που προέρχεται από την ανάρτηση ουδέτερων δεδομένων από τις δηλώσεις.

⁵¹ Βλ. απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2010, Volker und Markus Schecke και Eifert (C-92/09 και C-93/09, EU:C:2010:662, σκέψεις 68 και 79).

⁵² Carcassonne, G., «Le trouble de la transparence», *Pouvoirs, Transparence et secret*, αριθ. 97, Απρίλιος 2001, σ. 17 έως 23.

⁵³ Βλ. γνωμοδότηση 2/2016 της ομάδας εργασίας του «άρθρου 29».

62. Πρέπει επίσης να υπομνησθεί ότι, κατά το άρθρο 86 του ΓΚΠΔ, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που περιλαμβάνονται σε επίσημα έγγραφα τα οποία βρίσκονται στην κατοχή δημόσιας αρχής μπορούν να κοινοποιούνται από αυτήν σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο αυτή υπόκειται. Υπό τις συνθήκες αυτές, είναι χρήσιμο να ληφθεί υπόψη η πρόσβαση την οποία το κοινό μπορεί να ζητήσει, δυνάμει των εθνικών διατάξεων σχετικά με την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα, να του χορηγήσει η Ανώτατη Επιτροπή, ως δημόσια αρχή που είναι θεματοφύλακας των δηλώσεων συμφερόντων οι οποίες συνιστούν δημόσια έγγραφα, η δε πρόσβαση αυτή πρέπει να συμβιβάζεται με τα θεμελιώδη δικαιώματα στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως εξάλλου επιτάσσει ρητώς το εν λόγω άρθρο 86⁵⁴.

63. Η προσέγγιση αυτή κατά την οποία ο θεμιτός σκοπός της εθνικής νομοθετικής ρυθμίσεως μπορεί να διασφαλιστεί άμεσα μέσω του ελέγχου των δηλώσεων συμφερόντων από την Ανώτατη Επιτροπή προϋποθέτει ότι η εν λόγω επιτροπή έχει στη διάθεσή της το ανθρώπινο δυναμικό, τους υλικούς πόρους και τα νομικά μέσα που καθιστούν δυνατή την αποτελεσματική εκπλήρωση της αποστολής της⁵⁵. Το ζήτημα της αναλογικότητας άπτεται πρωτίστως, κατά την άποψή μου, του ζητήματος των μέσων που παρέχονται στις δημόσιες αρχές που είναι επιφορτισμένες με τον έλεγχο της καταστάσεως των δηλούντων λαμβανομένου υπόψη του αριθμού των τελευταίων. Υπό τις συνθήκες αυτές, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει, υπό το πρίσμα των προεκτεθέντων, εάν ο σκοπός της επίμαχης στην κύρια δίκη εθνικής ρυθμίσεως θα μπορούσε να επιτευχθεί κατά τρόπο εξίσου αποτελεσματικό μέσω αποκλειστικά της υποχρεωτικής διαβίβασης δηλώσεων συμφερόντων στην Ανώτατη Επιτροπή και του ελέγχου των δηλώσεων αυτών και γενικότερα της συγκεκριμένης νομοθεσίας από την εν λόγω αρχή.

64. Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως, επισημαίνω, δεύτερον, ότι τίθεται το ζήτημα της αναλογικότητας της επίμαχης επεξεργασίας σε σχέση με το είδος των δεδομένων που δημοσιοποιούνται. Υπενθυμίζεται, συναφώς, ότι η προϋπόθεση περί αναγκαιότητας της επεξεργασίας πρέπει να εξετάζεται από κοινού με τη λεγόμενη αρχή της «ελαχιστοποίησης των δεδομένων», την οποία καθιερώνουν το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της οδηγίας 95/46, όπως και το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του ΓΚΠΔ, κατά το οποίο τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να είναι «κατάλληλα, συναφή και [να] περιορίζονται στο αναγκαίο για τους σκοπούς για τους οποίους υποβάλλονται σε επεξεργασία»⁵⁶.

65. Όπως προαναφέρθηκε στις παρούσες προτάσεις, μέρος μόνο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που περιλαμβάνονται στις δηλώσεις συμφερόντων δημοσιεύεται ηλεκτρονικά σύμφωνα με το άρθρο 10 της επίμαχης εθνικής ρυθμίσεως. Υπό την επιφύλαξη της ερμηνείας της συγκεκριμένης διατάξεως από το αιτούν δικαστήριο, πρέπει να αναρτώνται, μεταξύ άλλων, το όνομα και το επώνυμο του/της συζύγου του δηλούντος ή του προσώπου με το οποίο αυτός έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης ή με το οποίο συμβιώνει σε ελεύθερη ένωση, καθώς και η μνεία σχετικά με τους «οικείους ή άλλα γνωστά στον δηλούντα πρόσωπα ή στοιχεία λόγω των οποίων ενδέχεται να προκύψει σύγκρουση συμφερόντων».

66. Μολονότι, στο πλαίσιο του σκοπού της προλήψεως των συγκρούσεων συμφερόντων και της διαφθοράς στον δημόσιο τομέα, είναι κρίσιμο να ζητούνται, ως περιεχόμενο των δηλώσεων συμφερόντων, πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση και τις δραστηριότητες του/της συζύγου του δηλούντος ή του προσώπου με το οποίο αυτός έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης ή με το

⁵⁴ Βλ. απόφαση της 22ας Ιουνίου 2021, Latvijas Republikas Saeima (Βαθμοί ποινής) (C-439/19, EU:C:2021:504, σκέψη 120).

⁵⁵ Στην απόφαση περί παραπομπής γίνεται μνεία της θέσης της Ανώτατης Επιτροπής ότι δεν έχει στη διάθεσή της επαρκή μέσα για να ελέγξει το σύνολο των συλλεχθεισών δηλώσεων συμφερόντων.

⁵⁶ Πρβλ. απόφαση της 11ης Δεκεμβρίου 2019, Asociația de Proprietari bloc M5A-ScaraA (C-708/18, EU:C:2019:1064, σκέψη 48).

οποίο συμβιώνει σε ελεύθερη ένωση, εντούτοις, κατά τη γνώμη μου, η δημοσιοποίηση στο ευρύ κοινό ονομαστικών δεδομένων των τελευταίων όπως και η μνεία οικείων ή άλλων γνωστών στον δηλούντα προσώπων λόγω των οποίων ενδέχεται να προκύψει σύγκρουση συμφερόντων βαίνει πέραν του αυστηρώς αναγκαίου μέτρου⁵⁷. Ο σκοπός δημοσίου συμφέροντος τον οποίο επιδιώκει η επίμαχη λιθουανική νομοθεσία θα μπορούσε να επιτευχθεί, κατά την άποψή μου, με αναφορά στη δήλωση συμφερόντων μόνον του όρου σύζυγος ή πρόσωπο με το οποίο ο δηλών έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης ή συμβιώνει σε ελεύθερη ένωση, κατά περίπτωση, από κοινού με μνεία των συμφερόντων των τελευταίων σε σχέση με τις δραστηριότητές τους.

67. Επιπλέον, υπενθυμίζω ότι το άρθρο 25 του ΓΚΠΔ επιβάλλει στους υπευθύνους επεξεργασίας να εφαρμόζουν, τόσο κατά τη στιγμή του καθορισμού των μέσων επεξεργασίας όσο και κατά τη στιγμή της επεξεργασίας, κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, όπως η ψευδωνυμοποίηση⁵⁸, με σκοπό την αποτελεσματική εφαρμογή αρχών προστασίας των δεδομένων, όπως η ελαχιστοποίηση των δεδομένων, και την ενσωμάτωση των απαραίτητων εγγυήσεων στην επεξεργασία κατά τρόπο ώστε να πληρούνται οι απαιτήσεις του παρόντος κανονισμού και να προστατεύονται τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων. Η ψευδωνυμοποίηση θα μπορούσε εφαρμοστεί επί του ονόματος του/της συζύγου ή του προσώπου με το οποίο ο δηλών έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης ή με το οποίο συμβιώνει σε ελεύθερη ένωση.

68. Φρονώ, περαιτέρω, ότι υπερβαίνει τα όρια του απολύτως αναγκαίου και η δημοσιοποίηση τυχόν δώρων ληφθέντων κατά τους δώδεκα τελευταίους μήνες των οποίων η αξία υπερβαίνει τα 150 ευρώ, όπως και των πληροφοριών για συναλλαγές πραγματοποιηθείσες κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου ή για τρέχουσες συναλλαγές, εάν η αξία τους υπερβαίνει τα 3 000 ευρώ, στο βαθμό που στα στοιχεία αυτά περιλαμβάνεται μνεία της φύσεως των δώρων και του αντικειμένου της οικείας συναλλαγής. Η επεξεργασία αυτή φαίνεται να είναι δυσανάλογη καθόσον καταλήγει σε γενικευμένη δημοσιότητα των περιουσιακών στοιχείων που ανήκουν στον δηλούντα και στους οικείους του, τα οποία μπορούν να έχουν σημαντική αξία (έργα τέχνης, κοσμήματα, κ.λπ.), και εκθέτει με τον τρόπο αυτό τους ενδιαφερομένους στον κίνδυνο εγκληματικών ενεργειών⁵⁹. Και στην περίπτωση αυτή, η μνεία και μόνον των δωρητών ή του αντισυμβαλλομένου στη συναλλαγή, πλην των φυσικών προσώπων τα οποία έχουν ήδη εξαιρεθεί με το άρθρο 10, παράγραφος 2, του νόμου περί συμβιβασμού των συμφερόντων, μπορεί να θεωρηθεί επαρκής για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού.

69. Τρίτον, πρέπει να εξεταστεί η αναλογικότητα του επίμαχου μέτρου υπό το πρίσμα του προσδιορισμού των δηλούντων τους οποίους αφορά η υποχρέωση διαδικτυακής δημοσίευσης δεδομένων που τους αφορούν.

70. Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, σύμφωνα με την επίμαχη εθνική νομοθεσία, ο κατάλογος των προσώπων που υπέχουν υποχρέωση υποβολής δηλώσεως συμφερόντων δεν είναι ο ίδιος με τον πιο περιορισμένο κατάλογο των προσώπων των οποίων τα δεδομένα που περιέχονται στη δήλωση αναρτώνται στη συνέχεια. Στη δεύτερη αυτή κατηγορία περιλαμβάνονται, κατ' εφαρμογήν του νόμου περί συμβιβασμού των συμφερόντων που ίσχυε κατά τον χρόνο

⁵⁷ Όπως διευκρινίζεται στη γνωμοδότηση 2/2016 της ομάδας εργασίας του «άρθρου 29», η δημοσίευση στο διαδίκτυο πληροφοριών που αποκαλύπτουν άσχετες πτυχές της ιδιωτικής ζωής προσώπου, υπό το πρίσμα της επιτεύξεως του επιδιωκόμενου σκοπού, δεν δικαιολογείται.

⁵⁸ Το άρθρο 4, σημείο 5, του ΓΚΠΔ ορίζει την «ψευδωνυμοποίηση» ως την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά τρόπο ώστε τα δεδομένα να μην μπορούν πλέον να αποδοθούν σε συγκεκριμένο υποκείμενο των δεδομένων χωρίς τη χρήση συμπληρωματικών πληροφοριών, εφόσον οι εν λόγω συμπληρωματικές πληροφορίες διατηρούνται χωριστά και υπόκεινται σε τεχνικά και οργανωτικά μέτρα προκειμένου να διασφαλιστεί ότι δεν μπορούν να αποδοθούν σε ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο.

⁵⁹ Βλ. γνωμοδότηση 2/2016 της ομάδας εργασίας του «άρθρου 29».

εκδόσεως της προσβαλλομένης στην κύρια δίκη αποφάσεως, οι διευθυντές και οι αναπληρωτές διευθυντές δημοσίων οργανισμών ή ενώσεων που χρηματοδοτούνται από τον κρατικό προϋπολογισμό ή από πόρους του Δημοσίου ή οργανισμών τοπικής αυτοδιοικήσεως. Στο πλαίσιο του καθεστώτος αυτού, το οποίο τον εξομοίωσε με υπάλληλο της δημόσιας διοικήσεως, κρίθηκε ότι ο προσφεύγων της κύριας δίκης εμπίπτει στο υποκειμενικό πεδίο εφαρμογής του εν λόγω νόμου.

71. Ως εκ τούτου, ο τελευταίος βρίσκεται στην ίδια θέση με τους αιρετούς, τους δημοσίους υπαλλήλους και το λοιπό προσωπικό του Δημοσίου, τους δικαστικούς λειτουργούς, τους διοικούντες εταιριών κατά μετοχές ή περιορισμένης ευθύνης στις οποίες το Δημόσιο ή ένας οργανισμός τοπικής αυτοδιοικήσεως κατέχει μετοχές ή μερίδια τα οποία του παρέχουν πλέον του ημίσεος των δικαιωμάτων ψήφου, τα μέλη διοικητικού συμβουλίου δημοσίων επιχειρήσεων του Δημοσίου ή οργανισμών τοπικής αυτοδιοικήσεως ή τους προέδρους και αντιπροέδρους πολιτικών κομμάτων. Μια τέτοια κατάσταση καθιστά, κατά τη γνώμη μου, την επεξεργασία δυσανάλογη, διότι δεν επιφυλάσσει διαφορετική μεταχείριση στους παράγοντες, εν ευρεία εννοία, της δημόσιας δράσης, οι οποίοι δεν διατρέχουν της ίδιας εκτάσεως κίνδυνο συγκρούσεως συμφερόντων ή δωροδοκίας ούτε τελούν σε ίδιας εντάσεως σχέση με το κοινό, την εμπιστοσύνη του οποίου έναντι των δημοσίων λειτουργών η οποία είναι επιθυμητό να διατηρηθεί, ή ακόμη και να ενισχυθεί.

72. Μόνον η ύπαρξη σοβαρού κινδύνου συγκρούσεως συμφερόντων ή διαφθοράς στο πλαίσιο διαχειρίσεως δημοσίων υποθέσεων που ενδιαφέρουν το ευρύ κοινό μπορεί να δικαιολογήσει την ανάρτηση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των δηλούντων οι οποίοι, λόγω των αιρετών αξιωμάτων τους ή της επαγγελματικής τους δραστηριότητας, έρχονται αντιμέτωποι με τέτοιου είδους κινδύνους. Ο σκοπός της ενισχύσεως της εντιμότητας και αμεροληψίας των λοιπών δηλούντων, της προλήψεως καταστάσεως συγκρούσεως συμφερόντων και διαφθοράς στον δημόσιο τομέα καθώς και της ενισχύσεως της εμπιστοσύνης του κοινού έναντι των δημοσίων λειτουργών διασφαλίζεται άμεσα μέσω του ελέγχου των δηλώσεων συμφερόντων από την Ανώτατη Επιτροπή. Λαμβανομένης υπόψη της πληθώρας των πιθανών καταστάσεων, φρονώ ότι είναι αδύνατος ο εξαντλητικός εντοπισμός αντικειμενικών κριτηρίων βάσει των οποίων θα μπορούσε να διαπιστωθεί η ύπαρξη του κινδύνου αυτού ή να γίνει συστηματική συναφής κατηγοριοποίηση των υπεύθυνων για τη λήψη αποφάσεων στους δημοσίους φορείς⁶⁰.

73. Επομένως, στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να εξακριβώσει εάν μπορεί, υπό τις περιστάσεις της υποθέσεως της κύριας δίκης, λαμβανομένων ιδίως υπόψη της φύσεως και του εύρους της δραστηριότητας του οικείου δημόσιου οργανισμού σε σχέση με το κοινό, της εξουσίας λήψεως αποφάσεων του προσφεύγοντος της κύριας δίκης επί ζητημάτων δέσμευσης ή διαχείρισης δημοσίων πόρων, του ύψους αυτών των κονδυλίων που έχουν διατεθεί και μεταφερθεί στον

⁶⁰ Στο σημείο 3.2.1 (σ. 11) της γνώμης της 2/2016, η Ομάδα εργασίας του «άρθρου 29» αναφέρει ότι μπορεί να ενδεικνύται να γίνει διαφοροποίηση, βάσει της θέσης στην ιεραρχία και των αρμοδιοτήτων λήψης αποφάσεων, μεταξύ, πρώτον, των πολιτικών, των προσώπων που καταλαμβάνουν ανώτερες θέσεις του δημόσιου τομέα και των άλλων δημοσίων προσώπων που στελεχώνουν θέσεις με πολιτικές αρμοδιότητες, δεύτερον, των προσώπων που καταλαμβάνουν «κοινές θέσεις διαχείρισης στον δημόσιο τομέα», τα οποία δεν κατέχουν αιρετό αξίωμα αλλά στελεχώνουν απλώς εκτελεστικές διοικητικές θέσεις και, τρίτον, των προσώπων που καταλαμβάνουν «κοινές θέσεις του δημόσιου τομέα», τα οποία δεν έχουν ιδίες αρμοδιότητες λήψης αποφάσεων.

προϋπολογισμό του οργανισμού, να θεωρηθεί ότι τα καθήκοντα του ενδιαφερομένου τον εκθέτουν σε σοβαρό κίνδυνο καταστάσεων συγκρούσεως συμφερόντων και διαφθοράς δυνάμενων να έχουν σοβαρή επίπτωση στο κοινωνικό σύνολο⁶¹.

74. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, δεν προκύπτει, κατά τη γνώμη μου, ότι οι σκοποί περί προλήψεως καταστάσεων συγκρούσεως συμφερόντων και διαφθοράς στον δημόσιο τομέα, περί αναβαθμίσεως των εγγυήσεων εντιμότητας και αμεροληψίας των υπεύθυνων για τη λήψη αποφάσεων στους δημόσιους φορείς και περί ενισχύσεως της εμπιστοσύνης των πολιτών στη δημόσια δράση δεν μπορούν ευλόγως να επιτευχθούν κατά τρόπο εξίσου αποτελεσματικό με άλλα λιγότερο περιοριστικά μέσα. Δεν μπορεί ως εκ τούτου να θεωρηθεί ότι αποδεικνύεται η, προς επίτευξη των σκοπών αυτών, αναγκαιότητα της διαδικτυακής δημοσιεύσεως των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των δηλούντων⁶².

4) *Επί της σταθμίσεως των επίμαχων δικαιωμάτων και συμφερόντων*

75. Ακόμη και αν υποθεθεί ότι η επίμαχη επεξεργασία μπορεί να χαρακτηριστεί κατάλληλη και αναγκαία (*quod non*) για την επίτευξη των επιδιωκόμενων σκοπών, δεν θα μπορούσε, ωστόσο, να θεωρηθεί σύννομη. Πρέπει περαιτέρω να ελεγχθεί εάν τα θεμελιώδη δικαιώματα του προσώπου το οποίο αφορά η προστασία των δεδομένων υπερισχύουν του εννόμου συμφέροντος το οποίο επιδιώκει ο υπεύθυνος της επεξεργασίας των δεδομένων, η δε εκτίμηση της προϋποθέσεως αυτής απαιτεί στάθμιση των επίμαχων αντιτιθεμένων δικαιωμάτων και συμφερόντων σε συνάρτηση με τις συγκεκριμένες περιστάσεις της οικείας ειδικής περιπτώσεως, στο πλαίσιο της οποίας πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η σπουδαιότητα των δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων που απορρέουν από τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη⁶³. Το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει, συναφώς, ότι δεν αναγνωρίζεται αυτομάτως υπεροχή του σκοπού της διαφάνειας έναντι του δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα⁶⁴.

76. Το κριτήριο που σχετίζεται με τη σοβαρότητα της προσβολής των δικαιωμάτων και των ελευθεριών του υποκειμένου των δεδομένων αποτελεί ουσιώδες στοιχείο της κατά περίπτωση σταθμίσεως. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει ιδίως να ληφθεί υπόψη η φύση των επίμαχων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και, ειδικότερα, ο τυχόν ευαίσθητος χαρακτήρας των δεδομένων, καθώς και η φύση και οι συγκεκριμένες λεπτομέρειες της επεξεργασίας τους, ιδίως ο αριθμός των προσώπων που έχουν πρόσβαση στα εν λόγω δεδομένα και ο τρόπος προσβάσεως σε αυτά. Ομοίως κρίσιμες για τη στάθμιση είναι οι εύλογες προσδοκίες του υποκειμένου των δεδομένων ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν δεν θα αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας, όταν, υπό τις περιστάσεις της συγκεκριμένης περίπτωσης, δεν μπορεί ευλόγως να αναμένει τη μεταγενέστερη επεξεργασία τους. Τα στοιχεία αυτά πρέπει να σταθμισθούν με τη σημασία, για το κοινωνικό σύνολο, του εννόμου συμφέροντος που επιδιώκει εν προκειμένω η

⁶¹ Πρέπει περαιτέρω να υπογραμμιστεί ότι η Λιθουανική Κυβέρνηση αναγνωρίζει ρητώς, στο σημείο 19 των παρατηρήσεών της, ότι η επίμαχη επεξεργασία ως εκ περισσού εφαρμόζεται -και ως εκ τούτου είναι δυσανάλογη- στους υπεύθυνους των δημοσίων οργανισμών ή ενώσεων που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό ή από κεφάλαια του κράτους ή των οργανισμών τοπικής αυτοδιοικήσεως λόγω της δηλώσεως περί αμεροληψίας που ήδη τους επιβάλλει η εθνική νομοθεσία περί δημοσίων συμβάσεων. Η εκτίμηση αυτή αποτέλεσε την αιτία για την αφαίρεση των εν λόγω προσώπων από τον κατάλογο των υπόχρεων υποβολής δηλώσεων συμφερόντων κατά τα προβλεπόμενα στον νόμο περί συμβιβασμού των συμφερόντων, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει από 1ης Ιανουαρίου 2020.

⁶² Βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 22ας Ιουνίου 2021, *Latvijas Republikas Saeima* (Βαθμοί ποινής) (C-439/19, EU:C:2021:504, σκέψη 113).

⁶³ Βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις της 11ης Δεκεμβρίου 2019, *Asociația de Proprietari bloc M5A-ScaraA* (C-708/18, EU:C:2019:1064, σκέψεις 40 και 52), και της 17ης Ιουνίου 2021, *M.I.C.M.* (C-597/19, EU:C:2021:492, σκέψεις 105, 106 και 111), σχετικά με τις τρεις σωρευτικές προϋποθέσεις για τη σύννομη επεξεργασία βάσει του άρθρου 7, στοιχείο στ', της οδηγίας 95/46 ή του άρθρου 6, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του ΓΚΠΔ.

⁶⁴ Βλ. απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2010, *Volker und Markus Schecke και Eifert* (C-92/09 και C-93/09, EU:C:2010:662, σκέψη 85).

επίμαχη εθνική νομοθεσία, καθόσον η τελευταία αποσκοπεί κατ' ουσίαν στη διασφάλιση της εντιμότητας και της αμεροληψίας των υπεύθυνων δημοσίων λειτουργών και στην πρόληψη καταστάσεων συγκρούσεως συμφερόντων και διαφθοράς στον δημόσιο τομέα⁶⁵.

77. Όσον αφορά τη σοβαρότητα της προσβολής, πρέπει κατ' αρχάς να υπογραμμιστεί ότι η επίμαχη επεξεργασία δεν αφορά μόνον το πρόσωπο του δηλούντος, ο οποίος θίγεται ατομικά και άμεσα λόγω της ιδιότητάς του ως υπεύθυνος για τη λήψη αποφάσεων εκ μέρους του Δημοσίου, αλλά και τον/την σύζυγό του ή το πρόσωπο με το οποίο ο δηλών έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης ή συμβιώνει σε ελεύθερη ένωση, καθώς και, κατά περίπτωση, τους οικείους ή άλλα γνωστά στον δηλούντα πρόσωπα λόγω των οποίων ενδέχεται να προκύψουν καταστάσεις συγκρούσεως συμφερόντων σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 1, του νόμου περί συμβίβασιμης των συμφερόντων. Ο όρος «οικείοι» θα μπορούσε προδήλως να θεωρηθεί ότι καλύπτει, μεταξύ άλλων, τα τέκνα και τους γονείς του δηλούντος, πράγμα που μπορεί δυνητικά να οδηγήσει στη δημοσίευση στο διαδίκτυο ονομαστικών δεδομένων του συνόλου των μελών μιας οικογένειας, συνοδευόμενων από ακριβή στοιχεία σχετικά με τη δραστηριότητα των υποκειμένων των δεδομένων.

78. Περαιτέρω, δεν αμφισβητείται ότι η επίμαχη επεξεργασία έχει ως αποτέλεσμα να καθιστά τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των προαναφερθέντων ατόμων προσιτά σε απροσδιόριστο αριθμό προσώπων. Μόλις τα δεδομένα αυτά αναρτηθούν στον ιστότοπο της Ανώτατης Επιτροπής, οι χρήστες του διαδικτύου μπορούν ελεύθερα να τα συμβουλευθούν και, ενδεχομένως, να προβούν στην αποθήκευση ή τη διάδοσή τους. Επιπλέον, η οργάνωση και η συγκέντρωση των δημοσιευόμενων στο διαδίκτυο πληροφοριών που πραγματοποιούν οι μηχανές αναζήτησης με σκοπό τη διευκόλυνση της πρόσβασης των χρηστών τους σε αυτές μπορεί, όταν η αναζήτηση πραγματοποιείται με βάση το ονοματεπώνυμο φυσικού προσώπου, να έχει ως αποτέλεσμα να μπορούν οι χρήστες να αποκτήσουν, μέσω του καταλόγου αποτελεσμάτων, μια συστηματική επισκόπηση των διαθέσιμων στο διαδίκτυο πληροφοριών που αφορούν το εν λόγω πρόσωπο και που τους παρέχουν τη δυνατότητα να σχηματίσουν ένα, κατά το μάλλον ή ήττον, λεπτομερές προφίλ του υποκειμένου των δεδομένων⁶⁶. Ένα τέτοιο καθεστώς δημοσιοποίησεως μπορεί να οδηγήσει σε κατάσταση στην οποία τα δεδομένα αυτά γνωστοποιούνται σε πρόσωπα τα οποία επιδιώκουν, για λόγους άσχετους προς τον γενικού συμφέροντος σκοπό που έγκειται στην πρόληψη καταστάσεων συγκρούσεως συμφερόντων και διαφθοράς στον δημόσιο τομέα, να ενημερωθούν για την περιουσιακή κατάσταση του δηλούντος και των μελών της οικογένειάς του όσον αφορά την κατοχή μετοχών, οικονομικών επενδύσεων, κινητής ή ακίνητης περιουσίας, στοιχεία που ενδέχεται να εμφανίζονται στις προς δημοσίευση δηλώσεις συμφερόντων⁶⁷. Η κοινολόγηση αυτή είναι επομένως πιθανό να εκθέσει τα υποκείμενα των δεδομένων σε επαναλαμβανόμενες ενέργειες στοχευμένης διαφήμισης, σε εμπορικού σκοπού προσεγγίσεις ή ακόμη και σε κίνδυνο εγκληματικών πράξεων.

79. Υπό τις συνθήκες αυτές, φρονώ ότι η επίμαχη επεξεργασία συνιστά σοβαρή επέμβαση στα θεμελιώδη δικαιώματα του σεβασμού στην ιδιωτική ζωή και της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των υποκειμένων των δεδομένων. Η διαπίστωση αυτή μπορεί να στηρίξει το συμπέρασμα ότι η οικεία εθνική ρύθμιση δεν επιτυγχάνει, a priori, μια δίκαιη εξισορρόπηση όσον αφορά τη συνεκτίμηση των υφισταμένων δικαιωμάτων και συμφερόντων. Εντούτοις, ορθώς υπογραμμίζει η Λιθουανική Κυβέρνηση ότι η στάθμιση των επίμαχων δικαιωμάτων και συμφερόντων πρέπει να περιλαμβάνει το επίπεδο διαφθοράς που παρατηρείται

⁶⁵ Πρβλ. απόφαση της 11ης Δεκεμβρίου 2019, *Asociația de Proprietari bloc M5A-ScaraA* (C-708/18, EU:C:2019:1064, σκέψεις 56 έως 59).

⁶⁶ Βλ. απόφαση της 24ης Σεπτεμβρίου 2019, *GC κ.λπ.* (Διαγραφή συνδέσμων προς ευαίσθητα δεδομένα) (C-136/17, EU:C:2019:773, σκέψη 36).

⁶⁷ Βλ. απόφαση της 22ας Ιουνίου 2021, *Latvijas Republikas Saeima* (Βαθμοί ποινής) (C-439/19, EU:C:2021:504, σκέψη 118).

στον δημόσιο τομέα, το οποίο δικαιολογεί την εκ μέρους κάθε κράτους μέλους θέσπιση των μέσων που θεωρεί προσφορότερα για την καταπολέμηση του φαινομένου αυτού. Πράγματι, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, ακόμη και εντός της Ένωσης, το συμφέρον του κοινού για πρόσβαση σε ορισμένη πληροφορία ενδέχεται να διαφέρει ανάλογα με το κράτος μέλος και, επομένως, το αποτέλεσμα της στάθμισης που πρέπει να πραγματοποιείται μεταξύ, αφενός, του συμφέροντος αυτού και, αφετέρου, των δικαιωμάτων στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του υποκειμένου των δεδομένων δεν είναι κατ' ανάγκην το ίδιο για όλα τα κράτη μέλη⁶⁸. Εν προκειμένω, η ύπαρξη και η έκταση ενός φαινομένου διαφθοράς εντός της δημόσιας διοίκησης εμπίπτει, κατά τη γνώμη μου, στις συγκεκριμένες περιστάσεις της υποθέσεως της κύριας δίκης τις οποίες εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εκτιμήσει⁶⁹.

3. *Επί του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος*

80. Πρέπει να υπομνησθεί ότι το άρθρο 10, παράγραφος 2, του νόμου περί συμβιβασμού των συμφερόντων θεσπίζει γενική απαγόρευση δημοσίευσης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που εμπίπτουν σε ειδικές κατηγορίες, χωρίς να προβλέπεται οποιαδήποτε εξαίρεση στη συγκεκριμένη απαγόρευση. Κατά το αιτούν δικαστήριο, η εφαρμογή της εν λόγω διατάξεως δημιουργεί δυσχέρειες, γεγονός που οδηγεί το αιτούν δικαστήριο να υποβάλει στο Δικαστήριο προδικαστικό ερώτημα σχετικά με το περιεχόμενο, στο δίκαιο της Ένωσης, της έννοιας των «ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» του άρθρου 9, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ.

81. Το άρθρο αυτό, το οποίο επαναλαμβάνει με μερικές τροποποιήσεις το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/46, ορίζει ότι απαγορεύεται η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αποκαλύπτουν τη φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, τα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις ή τη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, καθώς και η επεξεργασία γενετικών δεδομένων, βιομετρικών δεδομένων με σκοπό την αδιαμφισβήτητη ταυτοποίηση προσώπου, δεδομένων που αφορούν την υγεία ή δεδομένων που αφορούν τη σεξουαλική ζωή φυσικού προσώπου ή τον γενετήσιο προσανατολισμό⁷⁰.

82. Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι, ακόμη και αν τα δεδομένα που εμπίπτουν *stricto sensu* σε ειδικές κατηγορίες δεν αναρτώνται στον ιστότοπο της Ανώτατης Επιτροπής, από ορισμένα δεδομένα των οποίων η δημοσίευση είναι υποχρεωτική, σύμφωνα με το άρθρο 10, παράγραφος 1, του νόμου περί συμβιβασμού των συμφερόντων είναι δυνατό οι χρήστες του διαδικτύου να συναγάγουν πληροφορίες ευαίσθητου χαρακτήρα, όσον αφορά, μεταξύ άλλων, τις πολιτικές πεποιθήσεις, τη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση ή τον γενετήσιο προσανατολισμό του δηλούντος⁷¹. Συναφώς, είναι πράγματι αναμφισβήτητο ότι, ναι μεν τα ονομαστικά δεδομένα του/της συζύγου ή συντρόφου του δηλούντος με τον/την οποίο/α αυτός έχει συνάψει σύμφωνο

⁶⁸ Βλ. απόφαση της 24ης Σεπτεμβρίου 2019, Google (Εδαφικό πεδίο της διαγραφής συνδέσμων) (C-507/17, EU:C:2019:772, σκέψη 67).

⁶⁹ Πρβλ. απόφαση της 17ης Ιουνίου 2021, M.I.C.M. (C-597/19, EU:C:2021:492, σκέψη 111).

⁷⁰ Το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/46 ορίζει ότι τα κράτη μέλη απαγορεύουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που παρέχουν πληροφορίες για τη φυλετική ή εθνική καταγωγή, τα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, τη συμμετοχή σε συνδικαλιστικές οργανώσεις και την υγεία και τη σεξουαλική ζωή.

⁷¹ Επισημαίνεται ότι, βάσει του άρθρου 6, σημείο 4, του νόμου περί συμβιβασμού των συμφερόντων, η ένταξη σε πολιτικά κόμματα και συνδικαλιστικές οργανώσεις δεν είναι μεταξύ των πληροφοριών που πρέπει να περιλαμβάνονται στη δήλωση συμφερόντων, οι προϋποθέσεις δε υπό τις οποίες οι πληροφορίες αυτές θα μπορούσαν να δημοσιοποιηθούν εμμέσως δεν διευκρινίζονται από το αιτούν δικαστήριο.

συμβίωσης ή συμβιώνει σε ελεύθερη ένωση δεν συνιστούν, αυτά καθεαυτά, ευαίσθητα δεδομένα, με την ανάρτησή τους ωστόσο είναι δυνατό να αποκαλυφθεί στο κοινό η σεξουαλική ζωή ή ο γενετήσιος προσανατολισμός του δηλούντος, καθώς και του/της συζύγου ή συντρόφου του.

83. Επομένως, το υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα συνίσταται στο εάν το άρθρο 9, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ ή το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/46 έχουν την έννοια ότι καλύπτουν και την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, κατ' αρχήν μη ευαίσθητου χαρακτήρα, με την οποία όμως καθίσταται δυνατή, μέσω μιας νοητικής διεργασίας συσχετισμού και/ή επαγωγής, η έμμεση πληροφόρηση δεδομένων ευαίσθητου χαρακτήρα. Η Λιθουανική Κυβέρνηση αντιτίθεται σε μια τέτοια ερμηνεία, καθόσον θα κατέληγε στο να καταστήσει πολύ δυσχερή, αν όχι αδύνατη, την επεξεργασία ορισμένων δεδομένων και, ως εκ τούτου, την επίτευξη του επιδιωκόμενου θεμιτού σκοπού, όπως είναι η δημοσιοποίηση των δεδομένων που αφορούν τον/την σύζυγο ή σύντροφο του δηλούντος με σκοπό την πρόληψη καταστάσεων συγκρούσεως συμφερόντων και διαφθοράς στον δημόσιο τομέα. Κατά την άποψή της, μόνον μια επεξεργασία που έχει σαφώς ως σκοπό την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που εμπίπτουν εγγενώς σε ειδικές κατηγορίες εμπίπτει στο άρθρο 9, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ ή στο άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/46⁷², περίπτωση που δεν συντρέχει εν προκειμένω υπό το πρίσμα της απαγορεύσεως της δημοσιεύσεως των ευαίσθητων δεδομένων την οποία προβλέπει το άρθρο 10, παράγραφος 2, του νόμου περί συμβίβασιμου των συμφερόντων.

84. Κατά πάγια νομολογία, για την ερμηνεία διατάξεως του δικαίου της Ένωσης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος⁷³.

85. Πρώτον, από το γράμμα του άρθρου 9, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ προκύπτει ότι ο ΓΚΠΔ διακρίνει τρεις μορφές επεξεργασίας ανάλογα με το είδος των δεδομένων, ήτοι: i) την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που «αποκαλύπτουν» τη φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, τα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις ή τη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, ii) την επεξεργασία γενετικών και βιομετρικών δεδομένων με σκοπό την αδιαμφισβήτητη ταυτοποίηση προσώπου, και iii) την επεξεργασία δεδομένων που «αφορούν» την υγεία ή «που αφορούν» τη σεξουαλική ζωή φυσικού προσώπου ή τον γενετήσιο προσανατολισμό. Η διατύπωση αυτή επαναλαμβάνει εν μέρει εκείνη του άρθρου 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/46, κατά το οποίο τα κράτη μέλη απαγορεύουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που «παρέχουν πληροφορίες» για τη φυλετική ή εθνική καταγωγή, τα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, τη συμμετοχή σε συνδικαλιστικές οργανώσεις, καθώς και την επεξεργασία δεδομένων «σχετικών» με την υγεία και τη σεξουαλική ζωή. Η χρήση του ρήματος «αποκαλύπτει» ή της φράσης «παρέχει πληροφορίες» συνάδει με τη θεώρηση μιας επεξεργασίας η οποία δεν αφορά μόνον τα εγγενώς ευαίσθητα δεδομένα αλλά μέσω της οποίας καθίσταται δυνατή η έμμεση κοινολόγησή τους κατόπιν διανοητικής διαδικασίας επαγωγής ή αντιπαραβολής. Φρονώ ότι δεν ισχύει το ίδιο για την φράση «που αφορούν», ισοδύναμη προς τον όρο «σχετικών», όπου επιχειρείται μια πιο ευθεία και άμεση σύνδεση μεταξύ της επεξεργασίας και των επίμαχων δεδομένων, θεωρούμενων ως εκ της εγγενούς φύσεώς τους⁷⁴. Μια τέτοια ερμηνευτική ανάλυση μας οδηγεί αναγκαστικά

⁷² Η Λιθουανική Κυβέρνηση παραπέμπει, συναφώς, στις κατευθυντήριες γραμμές 3/2019 σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μέσω βιντεοσυσκευών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων της 29ης Ιανουαρίου 2020 https://edpb.europa.eu/sites/default/files/files/file1/edpb_guidelines_201903_video_devices_el.pdf.

⁷³ Βλ. απόφαση της 6ης Ιουνίου 2013, MA κ.λπ. (C-648/11, EU:C:2013:367, σκέψη 50 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

⁷⁴ Πρέπει να σημειωθεί ότι, όσον αφορά τα «δεδομένα που αφορούν την υγεία», το άρθρο 4, σημείο 15 του ΓΚΠΔ τα ορίζει ως τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα «τα οποία σχετίζονται» με τη σωματική ή ψυχική υγεία ενός φυσικού προσώπου, περιλαμβανομένης της παροχής υπηρεσιών υγειονομικής φροντίδας, και «τα οποία αποκαλύπτουν» πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση της υγείας του, ήτοι ορισμός διαφορετικός και ευρύτερος από εκείνον του άρθρου 8 της οδηγίας 95/46.

στο συμπέρασμα ότι ο ορισμός της επεξεργασίας που αφορά τις ειδικές κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα διαφοροποιείται, λαμβανομένου υπόψη του συγκεκριμένου είδους ευαίσθητων δεδομένων, όπερ δεν είναι κατ' εμέ επιθυμητό⁷⁵.

86. Επισημαίνεται περαιτέρω ότι, όσον αφορά τουλάχιστον τα βιομετρικά δεδομένα, ο νομοθέτης της Ένωσης μερίμνησε να διευκρινίσει, στην αιτιολογική σκέψη 51 και στο άρθρο 9, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ, ότι η επεξεργασία φωτογραφιών δεν θα πρέπει συστηματικά να θεωρείται ότι είναι επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς αυτά καλύπτονται από τον ορισμό των βιομετρικών δεδομένων μόνο σε περίπτωση επεξεργασίας μέσω ειδικών τεχνικών μέσων «με σκοπό» την αδιαμφισβήτητη ταυτοποίηση ενός φυσικού προσώπου. Η τελολογική προσέγγιση την οποία επικαλείται η Λιθουανική Κυβέρνηση φαίνεται να αφορά μόνον τα βιομετρικά δεδομένα.

87. Δεύτερον, θεωρώ επίσης σκόπιμο το ζήτημα του καθορισμού των ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα να συσχετισθεί με το ζήτημα του ορισμού του «ταυτοποιήσιμου φυσικού προσώπου», ήτοι του φυσικού προσώπου του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί, άμεσα ή έμμεσα, μεταξύ άλλων μέσω αναφοράς σε έναν ή περισσότερους παράγοντες που προσιδιάζουν στη σωματική, φυσιολογική, γενετική, ψυχολογική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική του ταυτότητα⁷⁶. Επομένως, ο Ευρωπαίος νομοθέτης επιλέγει μια ρεαλιστική προσέγγιση λαμβάνοντας υπόψη τη δυνατότητα ανασυστάσεως μιας πληροφορίας βάσει διασταύρωσης και ομαδοποιήσεως διαφόρων στοιχείων.

88. Τρίτον, υπενθυμίζεται ότι, όπως προκύπτει από το άρθρο 1 και από την αιτιολογική σκέψη 10 της οδηγίας 95/46, καθώς και από το άρθρο 1 και την αιτιολογική σκέψη 4 του ΓΚΠΔ, τα δύο αυτά νομοθετικά κείμενα αποσκοπούν στη διασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας των θεμελιωδών ελευθεριών και δικαιωμάτων των φυσικών προσώπων, ιδίως δε της ιδιωτικής τους ζωής, έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τα αφορούν⁷⁷. Στην περίπτωση δε της επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων, ο σκοπός προστασίας που επιδιώκεται είναι ειδικός και ενισχυμένος λαμβανόμενων υπόψη των σημαντικών κινδύνων για τα θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες που είναι εγγενείς σε αυτού του είδους την επεξεργασία⁷⁸. Η λήψη υπόψη του σκοπού αυτού αντικατοπτρίζεται στις λύσεις στις οποίες έχει καταλήξει το Δικαστήριο στις προδικαστικές του αποφάσεις.

89. Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο, επί προδικαστικού ερωτήματος αιτούντος δικαστηρίου για το εάν συνιστά η αναφορά του γεγονότος ότι ένα πρόσωπο τραυματίστηκε στο πόδι και τελεί σε μερική αναρρωτική άδεια δεδομένο προσωπικού χαρακτήρα σχετικό με την υγεία, κατά την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/46, έδωσε καταφατική απάντηση επισημαίνοντας ότι, λαμβανομένου υπόψη του αντικειμένου της οδηγίας, στην έκφραση «δεδομένα που παρέχουν πληροφορίες για την υγεία» του άρθρου της 8, παράγραφος 1, πρέπει να δοθεί «ευρεία ερμηνεία» ώστε να καταλαμβάνει πληροφοριακά στοιχεία αφορώντα όλες τις πτυχές, τόσο σωματικές όσο και ψυχικές, της υγείας του ατόμου⁷⁹.

⁷⁵ Οφείλω να επισημάνω ότι η ισπανική, η ιταλική, η πορτογαλική και η αγγλική γλωσσική απόδοση είναι παρόμοιες με τη γαλλική, σε αντίθεση με τις πιο ομοιογενείς αποδόσεις στη γερμανική γλώσσα («Die Verarbeitung personenbezogener Daten, aus denen die rassische und ethnische Herkunft, politische Meinungen, religiöse oder weltanschauliche Überzeugungen oder die Gewerkschaftszugehörigkeit hervorgehen, sowie die Verarbeitung von genetischen Daten [...]») και στην εσθονική (με τη χρήση του όρου «ilmneb» για το σύνολο των ευαίσθητων δεδομένων).

⁷⁶ Άρθρο 2, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 και άρθρο 4, σημείο 1, του ΓΚΠΔ.

⁷⁷ Πρβλ. απόφαση της 13ης Μαΐου 2014, Google Spain και Google (C-131/12, EU:C:2014:317, σκέψη 66).

⁷⁸ Βλ. αιτιολογικές σκέψεις 51 και 53 του ΓΚΠΔ.

⁷⁹ Βλ. απόφαση της 6ης Νοεμβρίου 2003, Lindqvist (C-101/01, EU:C:2003:596, σκέψη 50).

90. Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι μια ερμηνεία του άρθρου 8, παράγραφοι 1 και 5, της οδηγίας 95/46 ή του άρθρου 9, παράγραφος 1, και του άρθρου 10 του ΓΚΠΔ η οποία θα εξαιρούσε, εκ των προτέρων και γενικώς, τη δραστηριότητα των μηχανών αναζήτησης από τις ειδικές απαιτήσεις των διατάξεων αυτών που αφορούν την επεξεργασία των ειδικών κατά τις διατάξεις αυτές κατηγοριών δεδομένων θα αντέβαινε στον σκοπό των εν λόγω διατάξεων, ο οποίος συνίσταται στη διασφάλιση «αυξημένης προστασίας» έναντι της επεξεργασίας των ως άνω δεδομένων η οποία, λόγω του ιδιαίτερα ευαίσθητου χαρακτήρα τους, μπορεί να συνιστά, όπως συνάγεται επίσης από την αιτιολογική σκέψη 33 της οδηγίας και την αιτιολογική σκέψη 51 του κανονισμού, ιδιαιτέρως σοβαρή επέμβαση στα θεμελιώδη δικαιώματα στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη⁸⁰.

91. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που μπορεί να καταλήξει σε έμμεση γνωστοποίηση ευαίσθητων δεδομένων του υποκειμένου των δεδομένων δεν υπόκειται στις υποχρεώσεις και στις εγγυήσεις της οδηγίας 95/46 και του ΓΚΠΔ, διότι άλλως θα διακυβευόταν η πρακτική αποτελεσματικότητά των νομοθετικών αυτών πράξεων και η επιδιωκόμενη με αυτές αποτελεσματική και πλήρης προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων των φυσικών προσώπων, ιδίως η προστασία του δικαιώματος στον σεβασμό της ιδιωτικής τους ζωής, έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, δικαιώματος στο οποίο οι εν λόγω νομοθετικές πράξεις αποδίδουν ιδιαίτερη σημασία, όπως προκύπτει μεταξύ άλλων από το άρθρο 1, παράγραφος 1, και από τις αιτιολογικές σκέψεις 2 και 10 της οδηγίας και από το άρθρο 1, παράγραφος 2, και από τις αιτιολογικές σκέψεις 1 και 4 του ΓΚΠΔ⁸¹. Με άλλα λόγια, το γεγονός ότι γνωστοποιείται εμμέσως στο ευρύ κοινό μια πληροφορία όσον αφορά, μεταξύ άλλων, τη σεξουαλική ζωή ή τον γενετήσιο προσανατολισμό του δηλούντος καθώς και του/της συζύγου του ή του προσώπου με το οποίο αυτός έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης ή συμβιώνει σε ελεύθερη ένωση δεν μπορεί να θεωρηθεί ως παράπλευρη απώλεια η οποία είναι μεν αποδοκιμαστέα αλλά αποδεκτή υπό το πρίσμα του σκοπού μιας επεξεργασίας της οποίας αντικείμενο δεν είναι εκ των προτέρων τα ευαίσθητα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή ακόμη μιας επεξεργασίας στο πλαίσιο της οποίας απαγορεύεται ρητώς η χρήση τους, όπως εν προκειμένω.

92. Φρονώ ότι η λύση αυτή είναι σύμφωνη με την ερμηνεία που ακολουθεί το Δικαστήριο, το οποίο, ανεξαρτήτως της τυπικής μορφής επεξεργασίας, προβαίνει σε ουσιαστική ανάλυσή της προκειμένου να εξακριβώσει το πραγματικό περιεχόμενο της όσον αφορά το είδος των υπό επεξεργασία δεδομένων. Το Δικαστήριο, εκτιμώντας την αναλογικότητα εθνικής ρυθμίσεως η οποία επιτρέπει σε κρατική αρχή να επιβάλλει, για τη διαφύλαξη της εθνικής ασφάλειας, στους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών τη γενική και χωρίς διάκριση διαβίβαση των δεδομένων κινήσεως και των δεδομένων θέσεως, έκρινε ότι η επέμβαση την οποία συνεπάγεται μια τέτοια διαβίβαση στο δικαίωμα που κατοχυρώνεται στο άρθρο 7 του Χάρτη πρέπει να θεωρηθεί ως ιδιαιτέρως σοβαρή, λαμβανομένου ιδίως υπόψη του «ευαίσθητου χαρακτήρα των πληροφοριών που μπορούν να παράσχουν τα εν λόγω δεδομένα»⁸².

93. Το Δικαστήριο, στη γνωμοδότησή του επί της συμβατότητας της σχεδιαζόμενης Συμφωνίας μεταξύ του Καναδά και της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τη διαβίβαση και επεξεργασία δεδομένων προερχομένων από τις καταστάσεις με τα ονόματα των επιβατών αεροπορικών

⁸⁰ Βλ. απόφαση της 24ης Σεπτεμβρίου 2019, (Διαγραφή συνδέσμων προς ευαίσθητα δεδομένα) (C-136/17, EU:C:2019:773, σκέψη 44).

⁸¹ Πρβλ. απόφαση της 13ης Μαΐου 2014, Google Spain και Google (C-131/12, EU:C:2014:317, σκέψη 58).

⁸² Απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2020, Privacy International (C-623/17, EU:C:2020:790, σκέψη 71).

μεταφορών⁸³ με το άρθρο 16 ΣΛΕΕ καθώς και με τα άρθρα 7, 8 και το άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, εξέτασε την ύπαρξη επεμβάσεως στο θεμελιώδες δικαίωμα της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που κατοχυρώνεται στο άρθρο 8 του Χάρτη. Το Δικαστήριο επισήμανε, συναφώς, ότι, μολονότι ορισμένα από τα δεδομένα αυτά, θεωρούμενα μεμονωμένα, δεν φαίνεται ότι μπορούν να αποκαλύψουν σημαντικές πληροφορίες για την ιδιωτική ζωή των υποκειμένων των δεδομένων, εντούτοις, θεωρούμενα συνολικά, τα εν λόγω δεδομένα μπορούν, μεταξύ άλλων, να αποκαλύψουν ένα πλήρες ταξιδιωτικό δρομολόγιο, ταξιδιωτικές συνήθειες, σχέσεις μεταξύ δύο ή περισσότερων προσώπων και πληροφορίες σχετικά με την οικονομική κατάσταση των επιβατών αεροπορικών μεταφορών, τις διατροφικές συνήθειες ή την κατάσταση της υγείας τους, «μπορούν δε ακόμη να αποκαλύπτουν ευαίσθητα δεδομένα για τους επιβάτες αυτούς». Το Δικαστήριο, εκτιμώντας τον αναγκαίο χαρακτήρα των επεμβάσεων που προκαλούνται από τη σχεδιαζόμενη Συμφωνία, όσον αφορά τα δεδομένα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών που αυτή αφορά, υπογράμμισε ότι, μολονότι καμία από τις κατηγορίες των 19 στηλών που περιλαμβάνονται στο παράρτημα της συμφωνίας αυτής δεν αφορά ρητώς ευαίσθητα δεδομένα, τα δεδομένα αυτά, εντούτοις, ενδέχεται να εμπίπτουν στην κατηγορία μιας από τις στήλες αυτές.

94. Η ερμηνεία αυτή εγείρει βεβαίως ορισμένα ζητήματα. Συγκεκριμένα, ο καθορισμός των σκοπών, αλλά κυρίως των μέσων της επεξεργασίας, θα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο ιδιαιτέρως προσεκτικής αξιολογήσεως, συμπεριλαμβανομένης της ενδεχόμενης επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων (ευχερώς προσδιορίσιμη στην υπόθεση της κύριας δίκης). Ωστόσο, πρόκειται μόνο για προστασία των δεδομένων ήδη από το στάδιο σχεδιασμού της επεξεργασίας που προβλέπεται στο άρθρο 25 του ΓΚΠΔ. Επιπλέον, φρονώ ότι είναι λάθος να γίνεται επίκληση, όπως πράττει η Λιθουανική Κυβέρνηση, μιας αρνητικής συνέπειας συνιστάμενης στη μη δυνατότητα εφαρμογής ορισμένων ειδών επεξεργασίας, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης. Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η απαγόρευση της επεξεργασίας που αφορά ειδικές κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι σχετική, καθόσον ορισμένες εξαιρέσεις και παρεκκλίσεις προβλέπονται στο άρθρο 8, παράγραφοι 2 έως 4, της οδηγίας 95/46 και στο άρθρο 9, παράγραφος 2, του ΓΚΠΔ, το οποίο αναφέρει τουλάχιστον δέκα περιπτώσεις νόμιμης επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων. Επισημαίνεται, συναφώς, ότι η επίμαχη επεξεργασία θα μπορούσε κάλλιστα να βρει έρεισμα στο άρθρο 8, παράγραφος 4, της οδηγίας 95/46, το οποίο επαναλήφθηκε, με ορισμένες τροποποιήσεις, στο άρθρο 9, παράγραφος 2, στοιχείο ζ', του ΓΚΠΔ⁸⁴, εάν ο Λιθουανός νομοθέτης δεν είχε επιλέξει να απαγορεύσει τη δημοσίευση ευαίσθητων δεδομένων⁸⁵.

⁸³ Γνωμοδότηση 1/15 [Συμφωνία Δεδομένα επιβατών αεροπορικών μεταφορών (Passenger Name Record - PNR) ΕΕ - Καναδά], της 26ης Ιουλίου 2017 (ΕΥ:C:2017:592).

⁸⁴ Το άρθρο 8, παράγραφος 4, της οδηγίας 95/46 ορίζει ότι, εφόσον παρέχονται οι δέουσες εγγυήσεις, τα κράτη μέλη δύνανται, όταν συντρέχουν σοβαροί λόγοι δημοσίου συμφέροντος, να θεσπίσουν και άλλες παρεκκλίσεις εκτός από τις προβλεπόμενες στην παράγραφο 2, είτε με εθνική νομοθετική διάταξη είτε με απόφαση της αρχής ελέγχου. Το άρθρο 9, παράγραφος 2, στοιχείο ζ', του ΓΚΠΔ ορίζει ότι η απαγόρευση δεν ισχύει όταν η επεξεργασία είναι απαραίτητη για λόγους ουσιαστικού δημόσιου συμφέροντος, βάσει του δικαίου της Ένωσης ή κράτους μέλους, το οποίο είναι ανάλογο προς τον επιδιωκόμενο στόχο, σέβεται την ουσία του δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων και προβλέπει κατάλληλα και συγκεκριμένα μέτρα για τη διασφάλιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των συμφερόντων του υποκειμένου των δεδομένων.

⁸⁵ Η προτεινόμενη ερμηνεία του άρθρου 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/46 και του άρθρου 9, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ θα είχε ως συνέπεια ότι η περίπτωση της αναρτήσεως στο διαδίκτυο των ονομαστικών δεδομένων του/της συζύγου του δηλούντος ή του προσώπου με το οποίο αυτός έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης ή συμβιώνει σε ελεύθερη ένωση θα ενέπιπτε στην απαγόρευση επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων του άρθρου 10, παράγραφος 2, του νόμου περί συμβίβασιμου των συμφερόντων, όπερ θα καθιστούσε άνευ αντικειμένου την ανάλυσή του στο πλαίσιο της εκτιμήσεως του αναγκαίου χαρακτήρα του επίμαχου μέτρου.

V. Πρόταση

95. Υπό το πρίσμα των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο Vilniaus apygardos administracinis teismas (περιφερειακό διοικητικό δικαστήριο Βίλνιους, Λιθουανία) ως εξής:

1. Τα άρθρα 6 και 7 της οδηγίας 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, καθώς και τα άρθρα 5 και 6 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων), ερμηνευόμενα υπό το πρίσμα των άρθρων 7 και 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχουν την έννοια ότι δεν επιτρέπουν εθνική ρύθμιση, βάσει της οποίας μέρος των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που περιέχονται στη δήλωση συμφερόντων την οποία υποχρεούνται να υποβάλλουν οι διευθυντές δημοσίων οργανισμών που λαμβάνουν κρατική χρηματοδότηση πρέπει να δημοσιεύεται στον ιστότοπο της δημόσιας αρχής που είναι επιφορτισμένη με τη συλλογή των εν λόγω δηλώσεων και τον έλεγχο του περιεχομένου τους, όταν ένα τέτοιο μέτρο δεν είναι κατάλληλο και αναγκαίο για την επίτευξη των σκοπών της προλήψεως των καταστάσεων συγκρούσεως συμφερόντων και διαφθοράς στο δημόσιο τομέα, της βελτιώσεως των εγγυήσεων εντιμότητας και αμεροληψίας των υπεύθυνων για τη λήψη αποφάσεων στο Δημόσιο και της ενισχύσεως της εμπιστοσύνης των πολιτών στη δημόσια δράση.
2. Το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/46 και το άρθρο 9, παράγραφος 1, του κανονισμού 2016/679, σε συνδυασμό με τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, έχουν την έννοια ότι αποτελεί επεξεργασία που αφορά ειδικές κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα η ανάρτηση του περιεχομένου δηλώσεων συμφερόντων, στον ιστότοπο της δημόσιας αρχής που είναι επιφορτισμένη με τη συλλογή και τον έλεγχο του περιεχομένου τους, όταν η ανάρτηση αυτή ενδέχεται να οδηγήσει στην έμμεση δημοσιοποίηση ευαίσθητων δεδομένων, όπως αυτά ορίζονται στα δύο πρώτα άρθρα.